

KENNEDY: stiprinti gynybą ir gelbėti krašto ūkį

Prez. Kennedy savo pirmojoje kalboje Jungtinių Amerikos Valstybių Kongresui ragino stiprinti valstybinę gynybą, kad būtų galima atremti didelius ir mažus karus, ir gerinti blogejančią ekonominę būklę krašto viduje.

Jis paskelbė, kad jau įsąkęs paskubinti povandeninių laivų su Polaris raketomis gamybą, raketų vystymą ir karinės aviacijos pajėgumą, kad pasitikus komunistinės ekspansijos grėsme.

Pagrindiniai kalbos punktai

Jo žodžiais, Jungtinės Amerikos Valstybės pergyvenančios pavojaus ir progos valandą, kuri turės parodyti, ar "tauta kaip mūsų" galėsianti išsilaikyti. Tik visų piliečių pasiūlymas padėsias tautą saugiai išvesti per sunkius metus, kurie dar stovi prieš akis.

Amerikos ūkis yra patekęs į sunkumus, ir administracija imsis žygių sustiprinti ekonominę augimą sveikos fiskalinės politikos ir reliatyvaus kainų pasto-

vumo rémuose. Kongresui netrukus bus įteikti pasiūlymai praplėsti nedarbo kompensacijas, paskirti daugiau maisto nedirbantiems, gelbėti krizės palietuosius rajonus, skatinti

Prez. J.F. Kennedy

statybą, padidinti atlyginimų minimumą ir pasiūlyti "mokesčių paskatinimus" pramonės investicijoms.

Deficitas tarptautinių mokėjimų balanse kelia susirūpinimą, bet nėra despe-

ratiškas. Administracija jokiu būdu nesužalos dolerio vertės, būsią imamas naujų žingsnių tam deficitui sumažinti ir aukso krizei išvengti. Bus bandoma pritraukti užsienines investicijas ir užsieniečių turizmą į šį kraštą, padidinti JAV eksportą ir paveikti sąjungininkus, kad jie pasidalintų gynybos ir ekonominės pagalbos našta.

Prez. Eisenhowerio pasiūlytas biudžetas ateinančioms fiskaliniams metams nesąs pakankamas. Naujosios administracijos ruošiamasis dėl sumažėjusių mokesčių pajamų greičiausiai rodyšias deficitą, bet bus stengiamasi jo nedidinti. Biudžete bus pasiūlytos namų statybos, švietimo ir medicininės pagalbos programos.

Jungtinės Amerikos Valstybės neturi būti užliūliuojamos, kad Sovietija ar komunistinė Kinija susilpninsios savo ambicijas užvaldyti pasaulį. Mūsų uždavinys yra įtikinti jas, kad agresija ir subversija nėra pelningos, ir šaltąjį karą pasukti atvirų ir taikių varžybų keliu.

Gynybos departamentui įsakota peržiūrėti visą gynybos strategiją dabartinių ir būsimųjų pavojų šviesoje. Įsakyta padidinti karo aviacijos pajėgumą, praplėsti atominių povandeninių laivų gamybą ir paskubinti raketų programą.

Kongresas bus paprašytas įgaliojimų naujai, labiau efektingai programai sukurti, teikiant kitiems kraštams ekonominę, švietimo ir socialinę pagalbą.

Reikalinga didesniu mastu naudoti ekonomines priemones, siekiant atkurti istorinius draugystės ryšius su Rytų Europos kraštais.

JAV turi padidinti savo paramą Jungtiniams Tautoms, kurios turi būti įrankiu šaltajam karui baigti.

Griežtesnis, negu manyta

Ši programinė prez. Kennedžio kalba buvo gana nevienodai sutikta abiejų partijų sluoksniuose: demokratų daugumas ją gyrė, respublikonai kritikavo pabrėždami, kad prez. Kennedy per daug tamsiomis spalvomis pavaizdavęs valstybės būklę. Užsienių komentarai taip pat mišrūs, bet dominuoja santūrus pagyrimas.

Idomiausia, kad prez. Kennedys savo kalboje pasirodė griežtesnis sovietų atžvilgiu, negu kai kurie pirmieji jo administracijos veiksmai tai buvo parodę. Vienas iš pirmųjų jo diplomatinių aktų, perėmus prezidento pareigas, buvo užtikrinimas Čiuščioviui, kad U-2 lėktuvas špioniažiniai skraidymai nebus atnaujinti. To pasėkoje Čiuščiovas paleido iš kalėjimo abu virš tarptautinių vandėnų numušto lėktuvo RB-47 įgulos narius. Kennedys tada pareiškė, kad Čiuščiovas pašalinęs "svarbią kliūtį" santykiams su sovietais pagerinti. Vėliau Baltieji Rūmai pareikalavo, kad laivyno operacijų skyriaus šefas adm.

Momentas iš Clevelando Žaibo ir Toronto Aušros moterų krepšinio rungtynių sausio 22 d. Clevelande, kurias laimėjo aušrietės 39:23. Nuotraukoje iš kairės: V. Karosaitė, L. Juodytė (abi Žaibas) ir Dundraitė (Aušra). Plačiau apie rungtynes 6 psl.

V. Plidžiūnsko nuotrauka

De Gaulle tarėsi su Macmillanu

Prancūzijos prez. De Gaulle ir Britanijos premjeras Macmillanas baigė dvi dienas trukusius pasitarimus apie pasaulio problemas.

Pasitarimus gaubia nepaprastai slaptumas, bet sakoma, kad jie vykę "labai didelio nuodirdumo atmosferoje". Jie vyko prez. De Gaulle pilyje, už 30 mylių nuo Paryžiaus. Pradžioje abiejų valstybių šefai kalbėjosi vieni du, paskutinę pasitarimų popietę į juos įsijungė Prancūzijos premjeras Debrė ir užs. reik. min. Murville, Britų premjeras, kaip sakoma esąs labai patenkintas jų rezultatais, ir stebėtojų sluoksniuose tikima, kad jie suderinę kai kurias skirtingas abiejų vyriausybių pažiūras.

Tarp apkalbėtų klausimų, kaip jaučiama, buvo paliesti bendri Rytų-Vakarų santykiai, Vokietija, Berlynas, Laosas, Kongas, nusiginklavimas, opios abiejų Europos ekonominių bendruomenių problemos (Prancūzija priklauso vienai iš jų, Britanija kitai, ir tarp abiejų bendruomenių vyksta aštri konkurencija). Taip buvę kalbėta apie Europos ir britų tautų bendruomenės jungtinę erdvės tyrinėjimo programą ir ryšium su Afrika, Alžiro situacija.

Kaip atrodo, prez. De Gaulle iš naujo kėlęs glaudesnės politinės koordinacijos tarp Britanijos, Prancūzijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių klausimą. Yra tikra, kad abu politikai diskutavo ir apie naująją Washingtono administraciją.

Strasburge, Europos Tarybos būstinėje, prasidėjo 12 valstybių konferencija išdiskutuoti jungtiniams erdvės tyrinėjimų planams, panaudojant britų-prancūzų raketą erdvės satelitui iššauti.

Vakarų Europoje jaučiama, kad ji atsiliksianti technškai, jei rimtai nesusirūpins erdvės tyrinėjimais. Pagal anglų siūlomą projektą, trijų fazių raketa satelitui iššauti turėtų susidėti iš britų Blue Streak, prancūzų Veronique ir trečiosios dalies, kuri dar turėtų būti pagaminta bendromis jėgomis.

Paryžiuje kurį laiką domina-

vo pažiūra, kad europinės gamybos satelitą būtų pigiau galima išleisti erdvėn, panaudojant amerikines raketas. Prancūzai tuo klausimu jau buvo kreipęsi į amerikiečius, bet paskutiniuoju metu, kaip atrodo, jie linkę prisidėti prie britų pasiūlymo.

Europinė grupė erdvės tyrinėjimo klausimams buvo sudaryta prieš keletą mėnesių. Jos uždavinys buvo tirti galimybes ir pagaminti satelitą, kuris būtų panaudojamas astronomijos, ryšių, navigacijos ir meteorologijos srityse.

Konferencijoje pradėta ieškoti būdų jungtiniam satelitui iškelėjui pagaminti.

Vakarų Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad ji pasiūlysi vienkartinį mokėjimą Jungtinių Amerikos Valstybių doleriui pagelbėti. Suma nebuvo paskelbta, bet ji busianti artai 1 bil. dolerių.

Oficialiai pasiūlymas bus įteiktas JAV ambasadoriui W. C. Dowling ketvirtadienį, kai jis susitiks su vokiečių ūkio ministru Ehrhardu. Bet pasiūlymas, kaip tikima, nesuksis didelio JAV entuziazmo, nes suma būsimanti mažesnė, negu Washingtonas yra tikėjęsis, ir didžioji tos sumos dalis eisianti ginklų apmokėjimo bei Vak. Vokietijos skolų išlyginimo sąskaiton.

Vak. Vokietijos vyriausybė, kaip patiriama, griežtai atmetusi pasiūlymą paremti karinės pagalbos lėšomis kitus Atlanto pakto narius. Iš kabineto paskelbimo taip pat paaiškėjo, kad tarp Bonnos ir Washingtono esama didelių nuomonių skirtumo dėl JAV problemos pobūdžio.

Eisenhowerio administracijos valdininkai mokėjimų išbalansavimo problemą laikė tokia, kuriai reikalinga nuolatinė pagalba iš atkutusią sąjungininkų, kaip pvz. Vakarų Vokietijos. Panašiai esanti, kiek ambasada Bonnoje žino, ir prez. Kennedžio administracijos pažiūra.

Bet vokiečiai tiki, kad sunkumai esą laikinio pobūdžio ir užtenką pagalbos vienkartiniu išmokėjimu. Esą, "jei mūsų analizė nėra tiksliai, tai mes pradedame derybas kitais metais".

Nauji rūpesčiai Afrikoje

Raunda, šiaurinė belgų administruojamos Ruanda-Urundi teritorijos dalis, nelaukta pasiskelbė nepriklausomybę. Ateinančiose žiniose sakoma, kad

Durke iš savo kalbos išbrauktų nepalankias pastabas apie sovietus, ir Adlai Stevenson. JAV ambasadorius prie Jungt. Tautų, kalbėjo apie sumažėjusią įtampą su Maskva bei galima Čiuščiovo-Kenedžio susitikimą kovo mėnesį.

Tiesa, ir dabartinė prez. Kennedžio kalba nerodo, kad jis būtų linkęs didinti įtampą, bet pareiškimai apie gynybos stiprinimą, apie nusistatymą priešintis komunistų ekspansijai Azijoje, Afrikoje ir Lotynų kraštuose liudija, kad jis nežada didinti Kremliaus vadų optimizmo, kurį jie pastarosiomis savaitėmis labai ryškino.

Rytų Europos klausimas

Didžiausią staigmeną tam sovietų optimizmui padarė opus pavergtųjų Rytų Europos valstybių klausimas. Čiuščiovas yra parodęs savo jautrumą dėl to klausimo viceprez. Nixonui, kai tas 1959 metais lankėsi Sovietijoje. Prez. Kennedy dabar nevartojo žodžių "išlaisvinimas" ir "pavergtos tautos", bet jis pareiškė:

"Tuo metu kai mūsų dėmesys yra nukreiptas į nekomunistinio pasaulio įvykius, mes turime niekada neužmiršti mūsų vilčių dėl galutinės Rytų Europos žmonių laisvės ir gerovės." Po to jis skatino padidinti pagalbą Rytų tautoms, ypač Lenkijai.

Prez. Kennedžio nusistatymą santykiuose su sovie-

naujasis režimas remiasi belgų praeitais metais sudaryta provizorine vyriausybe, kuri palaišysianti ryšius su Jungtinėmis Tautomis ir leisianti pasilikti belgams. Tuo tarpu neturima jokių komentarų iš Belgijos vyriausybės.

Nelaukta nepriklausomybės pasiskelbimą, kaip spėjama iš šaukės, neišspręstas ginčas sausio 12 pasibaigusioje konferencijoje. Jos metu belgai bandė surasti bendrą kalbą su Ruanda ir Urundi politinėmis grupėmis.

Belgai anksčiau buvo paskelbę, kad rinkimai teritorijoje būsią vykdomi sausio pradžioje. Bet Jungtinių Tautų plenumas nutarė rinkimus atidėti, Belgai, paklusi dami Jungt. Tautų nutarimui, atidėjo rinkimus iki kovo mėnesio, bet abiejų teritorijos dalių atstovai konferencijoje reikalavo,

tais "New York Times" politinis komentatorius James Reston suformuluoja:

"Mes derėsime, rodydami gerą valią, dėl nusiginklavimo, branduolinių ginklų bandymų sustabdymo, mokslinio bendradarbiavimo ir kitų dalykų, kurie sumažintų tarptautinę įtampą. Bet mes esame nusistatę eiti į derybas su didesne jėga, negu dabar turime, ir priešin-tis komunizmo pastangoms išplėsti savo įtaką."

Tai pažiūrai, kaip pastebima, esama labai plačiai pritarima Washingtono sluoksniuose, bet kartu kyla klausimai dėl fiskalinės, mokesčių ir ekonominės politikos. Prez. Kennedy dabartinėje kalboje nepaaiškino, kaip jis numato tai įvykdyti ir išlaikyti sveiką dolerį, bet jis pažadėjo ateinančiomis savaitėmis paskelbti eilę programų, kuriose tie klausimai bus paliesti.

kad rinkimai būtų vykdomi, kaip anksčiau žadėta. Ruanda-Urundi teritorijos globa turėjo baigtis 1962, suteikiant kraštui visišką nepriklausomybę.

Kongo prez. Kasavubu įspėjo Jungtines Tautas, kad jis šauksis karinės pagalbos iš šalies, jeigu tarptautinė organizacija nesirūš likviduoti sukilimų prieš jo vyriausybę.

Ivairiose Kongo vietose iš naujo prasidėjo kautynės, bet aiškių žinių apie jas neturima. Katangos provincijoje vienas lėktuvas bombardavo Manono kasyklų centrą, bet nežinoma jo kilmė. Smarkios kautynės tarp kongiečių vykstančios šiaurinėje krašto dalyje.

Prez. Kasavubu iš naujo apkaltino Jungt. Tautas, kad jos remiančios nušalintą premjerą Lumumbą. Indonezija pranešė, kad ji atmetusi gen. sekr. Hammarskjoldo prašymą neatitraukti savo karinio kontingento, Sovietai apkaltino Belgiją, kad ji organizuojanti svetimų šalių legioną prieš "teisėtą Lumumbos valdžią".

Prez. Kennedy įsakė valstybės departamentui peržiūrėti JAV politiką Kongo atžvilgiu ir patiekti naujus pasiūlymus. Kaip tikima, trečiadienį prasidedančiame Saugumo Tarybos posėdyje JAV delegatas Adlai Stevenson pasiūlys gen. sekr. Hammarskjoldui suteikti naują mandatą, praplečiant Jungt. Tautų Komandos galią Kongo. Tai galbūt padėtų Jungtinėms Tautoms išbristi iš situacijos, kuri susilaukė kritikos iš vakariečių, komunistų ir neutralistų.

CBS ATŠAUKE SOVIETAMS NEPALANKŲ FILMĄ

Trečiadienį turėjęs būti per CBS televizijos tinklą demonstruojamas filmas apie sovietinio špionąžo veiklą Jungtinėse Amerikos Valstybėse buvo staiga atšauktas, CBS vadovybė atsisakė aiškintis laikraštininkams dėl jo atšaukimo.

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną... (3)

VIENAM ŽMOGUI NEAPRĖPIAMAS UŽDAVINYS

Kai Michėlis, vos tik atvykęs į Berną, vėl tame pačiame britų pastūntinybės laukiamajame susitiko poną su pilku kostiumu, jam teko pergyventi mažą stebuklą: šaltasis britų karinio atache-pavaduotojas, majoras B., ištiesė jam ranką ir tarė:

--Džiaugiuosi, tamstą vėl matydami.

PASIKEITĘS MAJORAS

Paskui paprašė jį į kitą kambarį, pakvietė atsisėsti ir pradėjo klausinėti: gimimo datą ir motinos mergautinę pavardę; kūrį universitetą tėvas baigęs; kiek seserų turįs, už ko jos ištekėjusios ir taip toliau. Michėlio atsakymus jis lygino su kažkokiame rašte turimais duomenimis. Vėliau tą raštą pastūmė per stalą prancūzui.

"Jei ponas, apie kurį teiraujate," skaitė Michėlis, "yra Michel Louis Holland... (toliau seka aukščiausi minėti duomenys)... tai jis yra tikras patriotas, kuris 1916 metais, teturėdamas tik 17 metų amžiaus, kariavo prieš vokiečius."

--Matote, -- kalbėjo majoras B., -- mes turime būti atsargūs. Kai tamsta mane pirmą kartą apkankei, aš nieko nežinojau apie tamstą. Juk galėjo būti ir spąstai. Dabar, kai žinau, kad tamsta tiesą kalbėjai, aš labai džiaugiuosi, galėdamas priimti tamstos pasiūlymą jei žinoma, jo neatsisakė.

--Tuo atveju aš nebūčiau čion atvykęs, -- atsakė Michėlis.

--Gerai, tad pradėkime darbą. Pirmiausia, kaip dažnai galėtum tamsta atvykti į Berną?

Michėlis trumpai pagalvojo. Paskui pasakė:

--Kas tris savaites.

--Puiku, -- tarė majoras. -- Tai būtų idealu. Kitas klausimas: ar tiki, kad galėtum mums parūpinti informacijas, kurių mums reikia?

Michėlis nusijuokė.

--Aš dar net nežinau, ko jums reikia.

--Pirmoje eilėje tikslių vietovių ir duomenų apie visus priešų dalinius okupuotoje zonoje. Prancūzas nustebė. Tokių paprastų dalykų jis nebuvo įsivaizdavęs.

--Ar tai visa? -- paklausė jis. -- O kaip su aerodromais, degalų ir šaudmenų sandėliais?

Ir visur vokiečių stotomis pozicijomis bei bunkeriais? Ar jie jūsų visai nedomina?

--O taip, -- tarė majoras. -- Mus viskas domina. Bet pagrindinis tamstos uždavinys yra sužinoti visus vokiečių karinius vienetus, ypač tankų divizijas.

--Ar jūs dar neturite tų informacijų?

Majoras B. nusišypsojo.

--Žinoma, mes turime daugybę informacijų, bet jų patikrinimas yra visada naudingas.

ANGLŲ ŠNIPAS

Michėlis nutilo. Akimirka jis jautėsi nusivylęs. Jis tikėjosi didesnių uždavinių. Bet jis buvo karys. Jis pasiūlė savo tarnybą, ji buvo priimta, ir dabar beliko tik įsakymus priiminėti.

--Gerai, -- tarė jis. -- Aš suprantu. Darysiu, ką galiu.

Pasikalbėjimas baigėsi.

--Iki pasimatymo, -- pasakė anglas atsisveikindamas, -- ir daug laimės.

Michėlis išėjo patenkintas. Pirmasis tikslas buvo pasiektas. Jis tapo Anglijos šnipu. Ir jei jam duotasis uždavinys nebuvo jau labai įspūdingas, tai ir nesunkus. Jam tereikėjo tik vaikščioti neužsimerkus.

Taip mažai jis tą akimirka težiņojo, kokią pareigą apsiėmė, ir kur jį jį naves.

REIKIA PAGELBININKŲ

Pavaikščiojęs savaitę "neužmerktomis akimis" po Paryžių, jis nepasidarė gudresnis, negu anksčiau. Visur buvo pilna vokiečių kareivių, bet daugelis jų buvo atvykusių atostogauti iš kitur. Vienoje gatvėje galėjai sutikti šimtų įvairiausių dalinių atstovus. Net ir atšifravus jų dalinių ženklus, kas pašaliečiui buvo ne taip jau paprasta, nebūtų pasisekę daug ką išaiškinti.

Buvo žinoma, kad Paryžiaus apylinkėse stovėjo įvairios divizijos, bet kurios ir kur, tai jau klausimas. Kaip tai sužinoti? Kaip ką nors paklausti, jei žinoma, kad ir menkiausias smalsumas lengvai gali baigtis kalėjimu? O Paryžius buvo tik vienas iš daugybės "strateginių punktų", kurių sąrašą jam buvo davęs majoras B.

Labai greit Michėlis suvokė, kad jam reikalingi pagelbininkai. Jam reikia jų greit ir daug. Kaip juos gauti? Tada buvo 1941 metų liepos mėnuo, ir jeigu jau veikė koks pagrindinio sąjūdis, tai Michėlis dar nieko apie jį nežinojo.

PIRMASIS KANDIDATAS

Vieną dieną nedidelio ūgio žmogelis užsisakė pas Michėlį generatorinį motorą. Jis vadinosi Louis Margot, buvo sužeistas kare ir, grįžęs iš karo belais-

vės, norėjo susitvarkyti seną sunkvežimį ir pradėti išvežiojimų biznį.

Vyras patiko Michėliui. Jis darė gero patrioto įspūdį. Paruošęs motorą, Michėlis jį paprašė užleisti biurą.

--Aš galvoju, kad jūs galbūt galėtumėt man pagelbėti, -- pradėjo jis.

Margot sėdėjo su nieko nesakančia veido išraiška.

--Matote, -- tęsė Michėlis, -- iš mudviejų pasikalbėjimų aš susidariau įspūdį, kad ir jūs mūsų naujųjų valdovų nemėgstate, kaip ir aš.

--Žinoma, ne. Kaip galėtų prancūzas?

--Visai teisingai. Ir jūs taip pat tikite sąjungininkų pergale?

Margot truktelėjo pečiais.

--Tai priklauso nuo daug ko. Jei anglai išsilaikys, ir amerikiečiai ateis jiems į pagalbą...

--Anglai išsilaikys ir amerikiečiai ateis jiems į pagalbą! Anksčiau ar vėliau. Bet mes negalime viską palikti vien tik savo sąjungininkams. Mes, prancūzai, turime patys pagelbėti. Kitaip mes liksime sumušti, nepaisant kas laimėtų.

--Galbūt, -- atsakė Margot, --bet ką mes galime daryti?

--Tai pasakysiu jums vėliau, --ramiai kalbėjo Michėlis, --Bet ar jūs esate įsitikinęs, kad norite pagelbėti?

Margot delsė. Po valandėlės jis atsakė:

--Taip, aš galėčiau.

--Ar jums aišku, kad tai gali būti pavojinga?

--Tai nesvarbu.

--Gerai, tad klausykite. Jūs važinėsite savo sunkvežimiu po Paryžių ir jo apylinkes. Įvairiuose priemiesčiuose stovi vokiečių įgulos. Pabandykite tiksliai sužinoti, kur jos stovi ir iš kurių dalinių jos susideda.

Margot, kaip atrodo, panašaus uždavinio ir laukė.

--Galite manim pasitikėti, -- pasakė jis.

(Bus daugiau)

ŠIS TAS IŠ BALTŲJŲ RŪMŲ ISTORIJS (1)

ANKŠTA IR NEPATOGI
PREZIDENTŪRA

Baltieji Rūmai, vyriausioji Jungtinių Amerikos Valstybių galias ir politikos dirigavimo centrinė, į kurią neseniai įsikėlė naujas ir jaunas prezidentas, jau seniai yra tapę peranksti.

Kai prez. Theodore Roosevelt 1902 metais pristatydino vakarinį sparną įstaigoms sutalpinti, Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento štabą sudarė 40 asmenų. Prez. Eisenhoweris turėjo 1547 tarnautojus, kurių 107 buvo sugrūsti į minėtą vakarinį sparną, o kiti dirbo taip vadinamame "Executive Office Building" šalia Baltųjų Rūmų.

Prez. Kennedy, kaip praneša paskutinis "US News and World Report" numeris, jau spėjo pakeisti savo ankstesnę nuomonę, kad galėsiąs išsiversti su mažesniu štabu, negu Eisenhoweris: vietoj

sumažinęs, jis, kaip atrodo, jį dar plečia.

Prezidentui labai dažnai tenka kviešti svarbiuosius bendradarbius į savo kabinetą. Jie turi iš savo įstaigų ateiti į Baltuosius Rūmus. Šią "ekspediciją" labai apsunkina tai, kad priešpie-tinėmis valandomis Baltieji Rūmai yra atidaryti turistams (vidutiniškai 300 per dieną), ir tie turistai, pagal seną labai demokratišką tradiciją, neturi būti skubančių valdininkų trukdomi ar nemandagiai traktuojami.

Ir taip iš gretimo administracijos pastato skubą patarėjai dažnai sraigės tempu pasiekia prezidento kabineto prieškambarį, pasiekia tik tada, kai jis būna pradėjęs kitą konferenciją.

Prez. Eisenhoweris kartą paklausė majorą Wilton B. Persons, svarbų ryšininį tarp prezidento ir kongreso, turėjusį savo įstaigą rytiniame sparne: --Kiek kartų šandien turėjote ateiti iš savo įstaigos į mano kabinetą.

Atsakymas skambėjo: --Tryliką kartų, pone prezidente.

Po to Eisenhoweris įsakė, kad gen. mjr. Persons su savo štabu persikeltų į vakarinį sparną, nuo ko, žinoma, susiklmšimas nesumažėjo. Ir taip Eisenhowerio spaudos šefas, Jim Hagerty buvo priverstas abu savo toli-raščio aparatus pasistatyti vos vos kambarėlyje.

1952 metais buvo išleista 5,7 mil. dolerių Baltiesiems Rūmams iš pagrindų atremontuoti, pirmoje eilėje siekiant pašalinti tautinės šventovės sugrūvimo pavojų. Tačiau ir architektai nėra burtininkai. Dabar jau penktus metus architektų firma "Robert Heilers and Associates" ieško radikalaus sprendimo. Baltieji Rūmai turėtų likti privatinio būto ir reprezentacijos patalpomis, o prezidentas su savo bendradarbiais darbo valandomis turėtų persikelti į naują septynių aukštų, paskutiniomis technikos laimėjimais aprūpintą įstaigą netoli Baltųjų Rūmų. Naujasis pastatas kaštuotų apie 32 mil. dolerių.

Tačiau šis tradicijos lūžis susiduria su dideliu pasipriešinimu, nes naujasis pastatų kompleksas sumažintų istorinę vertę Baltųjų Rūmų, kuriuose gyveno ir iš kurių kraštą valdė 33 prezidentai (prez. Kennedy yra laikomas 35-ju JAV prezidentu, bet iš tikrųjų yra trisdešimt ketvirtas, nes prez. Cleveland po ketverių metų pertraukos grįžo į Baltuosius Rūmus antrą kartą; prez. Washingtono laikais Bal-

tieji Rūmai dar nebuvo pastatyti). Kaip atrodo, toji tradicija dar greičiausiai nebus sulaužyta ir dabartinio prezidento.

BUVO NEPATENKINTI, BET
GAILĖJOSI IŠEIDAMI

Yra įdomus psichologinis reiškinys, kad beveik visi prezidentai kadencijos metu neigiamai atsiliepėdavo apie Baltuosius Rūmus, tačiau, vos tik atėjus atsisveikinimo valandai, užmiršdavo jų niūriąsias puses.

Prez. Adams, didžiojo George Washington įpėdinis, Baltuosius Rūmus vadino "prakeikta žiurkių skylė". Prez. Trumanas juos palygino su aukštinų žuvelių indų, į kurį galima dieną ir naktį spoksoti iš visų pusių. Franklin D. Roosevelt, kuris žinojo, kaip sutrūnijusi jau jo įstaiga, kalbėjo apie "pavojingus mirties spąstus".

Prez. Jefferson keliomis savaitėmis prieš kadencijos pabaigą pareiškė: "Niekada kalbėsiu, kuriam nuimamas grandinės, nebuvo toks laimingas, kaip aš, galėdamas pagaliau palikti įstaigą ir grįžti į savo ūkį, prie knygų." Tačiau, visam laikui išeinant iš Baltųjų Rūmų, jį ištiko verkimo priepuolis.

Vienintelis prezidentas, kuris atvirai pareiškė, kad džiaugėsi kiekviena savo tarnybos minute, buvo Teddy Roosevelt.

Kaip Baltieji Rūmai tapo tautine šventove? Jų istorija atspindi amerikiečio meilę praeičiai, jam primindama nepriklausomybės kovas, revoliuciją prieš Angliją, sunkius pionierių laikus.

Šimtai tūkstančių amerikiečių, žingsniuodami per Baltųjų Rūmų sales, pirmoje eilėje galvoja apie Jeffersono ir Lincolnio dienas, apie laisvės karus ir pilietinį karą, visai nekreipdami dėmesio, kad milžiniško pastato sudėtyje tikrai vargu ar bėra likęs bent vienas gabalėlis iš 19 šimtmečio.

Kai Baltieji Rūmai 1952 metais buvo paskutinį kartą perstatyti nuo rūso iki stogo, viena "mail order" firma gabalėliais parduvinėjo suskaldytą lauką, ir viskas buvo greit išparduota.

Nors George Washington, valstybės tėvas ir įkūrėjas, niekada negyveno Baltuosiuose Rūmuose, jo vardas su pastatu yra neatskiriama susijęs. Nes 1790 metais Washingtonas pradėjo pirmuosius konkrečius žygius reprezentatyvių, bet "jokiu būdu nekarališką" namą, kuris drauge būtų ir jo tarnybinė įstaiga.

NUPLAGIJUOTAS PROJEKTAS

Pasikeitę konkursą laimėjo airis architektas James Hoban. Kai jam buvo pavesta planą įgyvendinti, joks žmogus dar nežinojo, kad Hobanas savo projektą paėmė iš garsaus Londono architekto James Gibbs knygos "The Book of Architecture". James Gibbs yra suprojektavęs londonišką St. Martins - In-The Field bažnyčią ir jo projektai anuo metu buvo toki populiarūs, kad būta nemaža jų plagiatorių; čia paminėtinas vienas pastatas pietinėje Prancūzijoje, kuris yra visiškai Baltųjų Rūmų kopija, pastatyta dabar jau nežinomo architekto, tik neišaiškinta, ar ji statyta anksčiau ar vėliau už Baltuosius Rūmus.

Amerikos "Prezidentų Rūmų" kaip pradžioje vadinti Baltieji Rūmai, kurtinis akmuo buvo padėtas 1792 metais. Prezidentas, griežtai laikydamasis kongreso pageidavimų, sklypą rūmams surado netoli Potomaco upės, netoli Georgetowno, Marylande.

Pirmi du ar trys Baltųjų Rūmų istorijos dešimtmečiai pasižymėjo nepaprastu taupumu, net šykštumu. Laisvės karai buvo beveik sugrūvo jaunąją respubliką, pinigų stigo, ir kongresas atkakliai priešinosi prez. Washingtono statybos planams. Tik po to, kai Marylandas ir Virginija prezidentui suteikė avansą, galėjo būti pradėti darbai.

Prez. Washingtonas suorganizavo net loteriją, tikėdamasis tuo būdu finansuoti statybą. Bet toji, atskaičius išlaidas, nedavė nė cento pelno. Tik kai James Hoban pareiškė esąs pasirodęs planus modifikuoti, atsisakant vieno aukšto, ir prez. Washingtonas pasidavė kongreso reikalavimams, kad statybos išlaidos būtų išskirstytos keleriems metams, kongresas oficialiai pasiskyrė pirmąją sumą.

(Bus daugiau)

dovanos
taupytojams

SAUSIO IR VASARIO
MENESIAIS

PADEJUS \$500.00
AR DAUGIAU

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4% mokame už
ilgalaikės
taupymas!

DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / DI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Grazi dovana visiems
Naujų metų
proga

Plokštelės tik neseniai
pagamintos

LITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę —

"MANO LIETUVOS PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)

Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) —

"Christmas Carols"

Shepherd Boy and Sleeping Child.

Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co.

Platintojams užsakius didesnius kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUSTI:

ALEX MATHEWS

256 Union Avenue,

Brooklyn 11, N. Y.

arba

gaunama visose

radio stotyse

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (39) DESŽŲ ĄRVAY

TAI BUVO TIKROVĖ!

Iona girdėjo smūgių garsus ir AVO sargybinių keiksmus. Vienas pasakė:

--Na, dabar mums pagiedok

Laivai plaukia upe, aukštyn ir žemyn; visi keliai plačiai atverti, nes tu pasirodei. Žuvis srovėje šokinėja prieš tavo veidą, tavo spinduliai skverbiasi iki jūros gelmių...

Kaimyninė celė uždaryta. Triukšmas nukirto dainuojantį balsą. Iona atsigulė ant narų -- colio storumo lentos, įleistos į betoninius paaukštintimus. Ji matė atmatų kibirą kertėje, ji stebėjo pilkas cementines sienas, bet niekur nematė įrašų; paskui staiga ji pajuto kvapą, kurio niekada nebuvo užuodusi; jį buvo sunku priskirti kuriai nors grupei; jis nebuvo nei malonus, nei baurus, bet joje kėlė baime. Jis dvelkė baime, Iona jautėsi baimės apgaubiamą, siaubas apniko ją. Tai buvo tavo paskutinysis žingsnis! Tas sakė: įsi-pynė į jos minčių eigą.

Per sieną skverbėsi tamsėjimas.

ALIO!

Iona sukluso.

ALIO! -- sutiksėjo toje pačioje vietoje. -- ČIA IMRE VADASI

Iona signalizavo savo vardą.

KIEK METŲ? -- buvo klausima.

DVIDEŠIMT VIENERŲ.

Tyla.

KODĖL JŲS TYLITE? -- klausė Iona.

MESK TĄ "JŲS": AR NEŽINAI, KUR ESI?

CENTRINIAME KALĖJIME.

Iona davė įspėjimo ženklą: sargybinių žingsniai pasigirdo visai arti.

ČIA APAČIOJE NIEKAS NEKREIPIA Į TAI DĖMESIO, TIKSĖJO BE PERTRAUKOS.

KODEL TAD TRYS SARGYBINIAI SAUGO CELES?

AR TAU DAR NEPAKELBĖ SPRENDIMO?

NE.

Nesakyk, kad Afrikoj blogiau...

Nekalbėk man apie erdvės laivus, apie kelionę į mėnulį arba į Marsą, apie gyvenimą atominiame amžiuje...

Taip gyvename mes: tamsoje, dumblyje, purvyne, labai toli...

Ir mes esame "didvyriai", visi, sugrūsti į ankštą kiautą, kramtą saulėgrąžas ir mėtomį, kaip atmatos.

Prašau, nesakyk, kad Afrikoje esą blogiau.

Aš gyvenu Europoje. Mano oda yra balta.

Bet kas mane apkabins ir suteiks man jausmą, kad esu žmogus?

Iš kito koridoriaus galo kažkoks vyras sušuko atsakymą:

--Dievas po mirties tave apkabins!

Gretimose celėse sugraudė "Echnatono" bosas:

--Ir anapus pojųčių nėra kito dievo, išskyrus Atoną, saulės diską!

Iona gulė, kaip sulaužyta, ant staurų narų. Eilėraštis, pamiršimo pilni atsakymai ir baimės kvapas didino širdies pulsą, kaip karštilgė. Ji norėjo pašokti ir jautėsi prikalta prie lentos, kuri buvo lygiai tokio dydžio, kaip jos kūnas. Kas ją darė bejęs? Al-pimas? Miegas? Tik noras pašokti liko gyvas, augo, įgijo milžinišką jėgą, atplėšė nuo lentos ir pakėlė aukštyn.

Celė neturėjo lubų, kalėjimas neturėjo stogo. Aukštyn! Iš tamsos, iš dumblo ir purvyno; la-bai toli. Aukštyn! Šešėliai sklaidėsi. Oda yra balta, ji dar šviesėja, tampa sniegiškai balta ir lediniškai šalta, skrendant per saulėtą erdvės naktį.

Kur šiluma? Mėnulis yra šaltas, Marsas neturi gyvybės. Kas suteiks jaukų jausmą, kad pa-

pagarbinimo giesmę. Ir, sargybiniams juokiantis, pasigirdo drebus balsas:

KAS TAS KITAS ŠALIA MANEŠ? klausė Iona.

KAIP GIRDĖJAI: ECHNATONAS, KURSTYTOJŲ KARALIUMI VADINAMAS, NES PRIPAŽINO TIK VIENĄ DIEVĄ.

KAS JIS IŠ TIKRŲJŲ?

FARAONAS AMENOFIS IV IŠ XVIII DINASTIJOS, 1370 - 1352 PRIEŠ KRISTŲ.

AR JŲS ČIA APAČIOJE VISI PAMJŠĖ?

GALBŪT, atėjo lakoniškas atsakymas.

SAKYK MAN, uoliai beldė Iona, KOKIOS ČIA CELES?

SUŽINOSI UŽTENKAMAI GREIT. UŽ KĄ SEDI?

KLAIDA, atsakė Iona nedelsdama, O TU?

DĖL EILERAŠČIO.

TAVO?

NE, KAROLIO JOBAGIO, JIS BUVO SPAUSDINTAS "CSIL-LAG", BALANDŽIO NUMERYJE. LAIKRAŠČIO TIRAŽAS MAŽAS, TAI PAĖMIAUTUŠOIRPOPIERIAUS, KLJAVAU EILĖRAŠTĮ ANT VISŲ SIENŲ.

AR DAR JI ATSIMENI?

PERRAŠIAU DAUGIAU KAIP TRIS ŠIMTUS KARTŲ.

PERDUOK TEKSTĄ, PRAŠAU. AŠ JĮ GARSIAI IŠRĖKSIU.

O SARGYBINIAI? klausė Iona.

JIE PRIPRATĘ: ČIA APAČIOJE VISĄ LAIKĄ VIENAS RĖKIA KAIP PAMIŠĘS.

Iona girdėjo, kaip Imre Vadas atsistojo, patrankė geležines duris, o paskui pagavo jo bal-są.

Toronto lietuviai sausio 21 d. suruošė V. V. Stukų namuose Jonui ir Aldonai Paršeliūnams išleis-tuves, išsikeliančius į Rodney prie Londono, kur įsigijo tabako ūkį. Gyvendamas Toronte J. Paršeliūnas aktyviai dalyvavo tautinių organizacijų veikloje ir bendradarbiavo Dirvoje. Nuotraukoj: Jonas ir Aldona Paršeliūnai tarp torontiečių.

V. Bubelio nuotrauka

KUR JIE DABAR TIE GRAUDŽIŲ LAIŠKŲ RAŠYTOJAI?

--Jei tėvai pranciškonai au-kojo BALFui, turėdami ir savo lietuviškas židinių, reikalingą aukų, tai aš džiaugiuos, bet jei iš apie 35,000 newyorkiečių lie-tuvių sudėjo tik 5,000 dolerių, iš 2,000 gavusių laiškų atsilie-pė tik 500, tai reikia verksti, --kalbėjo generalinis konsulas J. Budrys BALFo vajuos už-baigimo susirinkime, kuris įvyko sausio 25 d., Lietuvių Piliečių klube, Brooklyne, N. Y.

--Kai treminiai rašė laiškų dar iš Europos, tai mes jų gau-davom po maišą kasdien, net poezija rašytų, kad mes dirbsime BALFui ir visiems lietuviškiems reikalams, tik darykite žygius, leiskit atvykti į Ameriką". Tat kur jie dabar yra?

Konsulas išskėlė mintį, kad prie kiekvienos bendruomenės apy-linkės būtų atstovas ir BALFo reikalams, tačiau dr. O. Laba-nauskaitė užtikrino, kad Bend-ruomenės valdybos pirm. S. Barzdukas jokių būdu neleis Bendruomenei užkrauti dar dau-giau darbo, nors B-nės Tarybos prezidiumo pirm. J. Šlepetys sa-vo žodyje reiškė vilčių, kad Bendruomenės apylinkės BALF-ui aukų parinkti neatsisakys.

--O kaip su BALFo stipendi-ninkais, ar jie atsilysina? -- klausė J. Valakas.

--Deja, vekselių su parašais turime daug. Vien kelionpinigių BALFui turi grąžinti apie 10,000 dol., o su stipendijomis dar blo-giau. Į raštus nereaguoja. Negi lietuviai su lietuviu pradėsi by-linėti svetimam teisme. Tačiau tuo klausimu su teismu jau kal-bėjome, -- aiškino kun. L. Jan-kus, BALFo reikalų vedėjas.

Yra vienas BALFo išmokytas muzikas, kuris ne tik nekalba apie stipendijos grąžinimą, bet

mums koncertuodamas ima 200 dol. honoraro.

Iki šiol BALFas vajui vykdyti New Yorke sudarydavo specia-lių komitetą iš organizacijų at-stovų, o šiemet tą darbą atliko centro tarnautojai: kun. L. Jan-kus, J. Grigienė ir V. Kul-pavičius.

Apie vajuos rezultatus, Vyt. Abraičiui neatvykus, pranešimą padarė vienas iš direktorių --V. Barčiauskas, o kun. L. Jan-kus apibūdino bendrą 1960 metų veiklą, kurios pajamos siekė 118,879 dol., o metinė apyvarta, įskaitant gautas gėrybes, yra 300,000 dolerių. Į pinigines pa-jamas įeina ir gautos mokestis už vaistų siuntinukus per BALFą, o taip pat gauti pinigai Muen-chene, 21,723 dol., ne laisvai BALFo dispozicijoj panaudoti.

Be lietuvių aukų praeitais me-tais BALFas gavo iš CARE 5,000 dol. USEP 2,000 dol., Britų Adoption Committee 12,500 ir iš kitų agentūrų 400 dol. Daugiausia iš lietuvių per BALFo skyrius gauta Chicagoj, New Yorke, De-troite ir Bostone. Apie 3,000 dol. palikta testamentais, 1500 dol. narių mokesčių.

Pingais didžiausios sumos iš-leistos Vasario 16 d. Ginnazi-jai. Po to lietuviams šelpiti už geležinės uždangos vaistais ir kitokiais siuntiniais, kurių buvo išsiųsta beveik po 10 siuntinių kasdien. Per metus išsiųsta 3,036 už 63,550 dol.

Kun. L. Jankus skyrė didelę reikšmę New Jersey lietuviams, kurių pastangomis kasmet BAL-Fas gauna dideles sumas aukų, vien tik iš Elizabeth 800 dol. Iš parapijų šiemet atsiuntė tik Maspeth, vadovaujama prel. J. Balkūno. Aplamai, jis pabrėžė, kad veikla būtų gyva ir aukos ne-

durų, žvalgėsi pro langelius.

Jaunasis dviasdešis pirmojoje celėje klupo, paskendęs į maldą. Kareivis antrojoje celėje sėdė ant kibiro. Trečioji celė tuščia. Kervirtojoje tapytojas ir skulpto-rius Vadas beveik visą laiką gulė ant pilvo. Penktojoje celėje sėdė Iona tiesi ir nejudėdama, kaip bronzinė statula. Baltaplaukis vyras, kuris save vadina Echna-tonu, miega šeštojoje celėje. Jis turi mokslininko galvą. Jis yra vienintelis, kuris dar gali miegoti. Kiekvieną rytą, keičian-tis sargyboms, jis iškelia ran-kas garsiai maldai ir sveikina savo dieviškąją saulę, kurios jis negali matyti.

Kitos dienos rytą Iona pirmą kartą suvokė tą maldą. Ir kiek-vieną dieną jai tas stiprus bal-sas rodėsi pažįstamesnis, ta-čiau jo skambesys kiekvieną dieną svetimesnis, niūresnis, šur-pesnis, lyg iš protui prieštaraujančios erdvės.

Tu pasirodai tokia žavi dangaus erdvėje, gyvoji saulė, kuri pirmoji pradėjai gyventi.

(Pirmosios dalies pabaiga) Vertė J. P. Palukaitis

zacija irgi dirba Lenkijoje, bet la-bai menkai tegali padėti dėl ty-pačių suvaržymų. Ieža šiek tiek ūkio mašinų, įrankių. Lenkų or-ganizacijos, kaip ir Balfas, šel-pia individualiai, siųsdami priva-tiems asmenims siuntinėjus, į-staigoms įrengimus. Gavėjus rekomenduoja vietos kunigai ar visuomenės atstovai. Siunčia-mi nauji rūbai (per specialią agentūrą), vaistai ir pinigai.

Žydų organizacijos atstovas pareiškė, kad jiems Lenkijoje dau-giau rūpi ne šalpos, bet emi-gracijos reikalai. Jie tvarko 25 tūkstančių žydų išvažiavimą iš Lenkijos. Gabena į Palestiną, Australiją, Pietų ir Šiaurės Ame-rikas. Vieno asmens išgabenimas kainuoja nuo 200 iki 500 dolerių.

Kadangi repatriacijos susitā-rimas tarp Lenkijos ir SSSR dar prastas, laukiama naujų repatriantų iš SSSR. Jų tarpe būsią apie 8 - 9,000 žydų ir tuos teksią išgubenti, bet Lenk-ijos įstatymai reikalauja, kad repatriantas turi išgyventi Lenk-ijoje bent dvejus metus prieš už-vesdamas emigracijos bylą.

Susirinkime buvo plačiai aptarta galimi pagalbos į Lenk-iją sustiprinimo būdai. Deja, lie-tuviams daug vilčių nėra, o jie bene skurdžiausiai iš visų Lenkijos gyventojų gyvena.

Vartotų rūbų paketukai, su šiaip taip pakeliama muitų Lenk-iją, gali būti siunčiami tik iki 20 svarų ir tik tiems, kurie gau-na kurią nors socialinę para-mą iš valdžios. Kitais atvejais gavėjas nebegali išpirkti siunt-tinio. Apskritai, daugumas varto-tų rūbų siuntinių gavėjų, dėl muto didumo, atsisako siuntinius pa-imti ir muštinėse jie mėtomsi iš kampo į kampo. Siunčiant var-totus rūbus Lenkijon reiktų būti tikriems, kad gavėjas jų nori, galės atsimeiti ir nėra speku-liantas. Verta reikalauti vietos kunigo ar kito žinomo asmens paliudijimo. Tokia buvo organi-zacijų atstovų nuomonė.

Į Lenkiją galima nusiųsti ir naujų rūbų ar medžiagų, iš anksto apmokėjus JAV-se muitą. Ta-čiau muitas ir persiuntimas tokių siuntinių beveik tiek pat atseina, kiek ir siuntinių į SSSR ar Lietuvą. Kaip žinome į SSSR vartotų rūbų visai negalima siųsti.

Vaistai į Lenkiją iki vieno sva-ro, neuina be receptų ir be kiliu-čių. Didesniam svariui vaistų kraunami didesni muitai. Balfas vaistus į Lenkiją tebesiunčia, bet iš prašančiųjų reikalauja re-ceptų. Kartais prie receptų gau-nami ir oficialūs neturto pažy-mėjimai.

Pingus siųsti Lenkijon neapsi-moka. Agentūros už tarpininkavi-mą lupa ir Lenkijoje keitimo į zlotus vertė menka. Nusiuntus rūbus - medžiagas, šelpiamas daugiau gauna.

Balfas naudoja visas priemo-nes, kad daugiau pagelbėtų Punkso ir kitų vietų lietuviams Lenkijoje. Tam šalpos darbu jo-kų privilegijų nei sutarčių su Lenkijos vyriausybe neturi, nors atitinkami žygiai buvo daryti.

Balfas adresas lietuviams Lenk-ijoje žinomas ir jų prašymai Bal-fan ateina gausiai.

K.L.J.

Paraginkit savo pa-žįstamus užsiprenu-meruoti DIRVĄ.

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA, AUKŠ-ČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAU-NAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2245-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Pirmi žingsniai, bet dideli nuogąstavimai

Dar permaža davinių teigti, kad jau visi santykiai su Maskva naujos JAV administracijos pasukti nuolaidžiavimui, o tuo pačiu ir labai pavojingų keliu. Bet iš kitos pusės, jei jau yra nuogąstaujanti, tai tam nuogąstavimui taip pat yra priežasčių.

Viena iš pagrindinių nuogąstavimų priežasčių yra visi tie asmenys, kurie surinkti į Valstybės Departamentą užsienio politikos, o tuo pačiu ir santykių su Maskva formuoti. Ne vieno jų tarpe nėra kieto kovotojo prieš komunistinį veržlumą. Apie kai kuriuos iš jų, kaip Stevenson, Bowles, mes ne kartą buvome užsiminę dar rinkiminiams karščiams tebesant. O dabar, kada diena iš dienos visi Maskvos garsiakalbiai (įskaitant ir lietuviškai spausdinamą "Vilnį" bei "Laisvę") negali atsidžiaugti tais vardais, tai verta rimtai pagalvoti, o kur yra to džiaugsmo priežastys.

Antra nerimavimo priežastis — tai viena po kitos Chruščiovo metamos meškerės, kad tik jos už amerikiečiai užsikabintų. Tas pastangas pilnai galima prilyginti lapės saldiežuvavimui. Juk reikia ką nors daryti, jei tada iš širdies buvo pasakyta, kad "jūsų anūkai jau gyvens komunistinėje santvarkoje..."

Trečia nerimavimo priežastis — tai svetimuose vandenynuose iš numuštų šešių lakūnų, dviejų išlikusių gyvų paleidimas džiaugiantis, kad dabar pašalinta sunki kliūtis geresniems santykiams megzti. To paleidimo džiaugsmas maždaug prilygsta čia žinomų garsių žmonių pagyrimui, kad jie teikėsi pagrobtąją auką paleisti. Reikia pilnai sutikti su gana teisinga "Darbininke" atspausdinta pastaba:

"Pernai liepos 1 tarptautiniuose vandenynuose 30 mylių nuo Sovietų teritorijos oro piratai nušovė Amerikos lėktuvą. Liepos 13 Amerikos vyriausybė protestavo dėl to ir vadino samoningu noru sukelti tarptautinį incidentą. Siūle atiduoti tarptautiniam teismui. Piratai atmetė.

Šiomet sausio 25 piratai du likusius ano lėktuvo lakūnus paleido. Už tai susilaukė Jungtinių Valstybių padėkos. O tą paleidimą prezidentas pavadino pašalinimo rimtos kliūties pagerinti padėčiai tarp Washingtono ir Maskvos.

Kaip nesunku piratam susilaukti padėkos ir gero vardo už tuos du paleistuosius. Lyg anie kiti keturi, jų nužudyti su tuo lėktuvu, jau nėra rimta kliūtis geriam santykiams."

Dėl lakūnų paleidimo jokio džiūgavimo neparodė beveik visa rimtoji Europos spauda, kaip švedijos Dagen Nyheter, Anglijos Daily Express. O Vokietijos Frankfurter Allgemeine Zeitung teisingiausiai įvertino: "Džiaugsmas šeimoms ir nerimas pasauliui".

Ketvirta nuogąstavimo priežastis — naujas Chruščiovo pasiūlymas vėl į Jungtines Tautas atkeliauti ir dabar kitaip, giesmes giedant apie draugystę ir galimą sugyvenimą, su nauja JAV administracija pasikalbėti. Pasikalbėti, tarsi jau būtų užmiršti kumščiai ir batu stulų trankymai. O rimčiausia, kad tokio atvykimo nori naujas JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose — Adlai Stevenson. Nori tas vadovaujantis asmuo, kuris turi kietai ginti nuo komunistinių užmačių ne tik šį vieną kraštą, bet ir daugelį tų, kurie sovietinę vergiją nešdami, jau patys gintis negali.

Šie reiškiniai, kaip juos bevertinsi, nėra eiliniai, verti didelio dėmesio ir verti greito ir tikslaus reagavimo. O reaguoti pirmoji pareiga tiems, kurie iš mūsų manė, kad geriau bus rinkimuose taip, kaip jau yra įvykę. Pirmoji pareiga reaguoti dar ypač tiems, kurie ir dabar dar negali atsidžiaugti, kad jie turėjo garbės kur tai ant užpakalinių laiptelių pastovėti prezidento įvesdinimo iškilnėse. Kaip ten bebūtų, šioji tokia garbė buvo, tat dabar verta nors laiškais atsidėkojant priminti, kad pirmi žingsniai naujuose santykiuose su Maskva kelia daug nuogąstavimų. Kelia mums čia, laisvėje gyvenantiems, o ką bekalbėti apie tuos, kurie nuolat jaučia Maskvos neriam ant kaklo virvės "malonumą".

B. G.

KELETAS PASTABŲ DĖL S. ŽYMANO STRAIPSNIO

Š. m. Dirvos 4-6 numeruose tilpo ilgas Stasio Žymanto straipsnis, kuriam pagrinda sudarė trumpa korespondencija Vienybėje (1960, XII, 24), apie mano pasikalbėjimą su New Yorko santariečiais ir jų svečiais dialogo su kraštu reikalu.

Iš pirmo įspūdžio perskaičius

tą straipsnį atrodo, kad gerb. profesorius užsimana plauko skėlimo arba iš šakalio vežimo priekaldymo taktika. Žinomas yra posakis apie kalnus, kurie pagimdė peliukę. Šį kartą profesorius nori, kad peliukė pagimdytų kalną. Abu atvejai, be abejo, yra juokingi. Taip, o ne kitaip, aš

ir žiūriu į S. Žymanto straipsnį.

Tačiau juokas gali būti juokingas ir juokas gali būti piktas. S. Ž. juokas priklauso pastarajai kategorijai. Iš pradžių jis pasisako, kad nei santariečių nei manęs jis nelaikys nei joneilais durneliais nei sąmoningai ar nesąmoningai virtusiais sovietinių Lietuvos okupantų politinių kėslų užsienyje įrankiais. Bet toliau jis, pasiremdamas ana Vienybės korespondencija, prieina išvados, kad mano pažūros santykių su kraštu reikalu nieku nesiskiriančios nuo vyriausios okupuotos Lietuvos saugumiečio K. Liaudžio pažūrų. Vadinasi, aš esu įeigu ne sąmoningas, tai mažų mažiausia nesąmoningas sovietinės politikos kėslų įrankis užsienyje. Jis net implikuoja, kad už savo darbą galbūt man norėtųsi gauti riebus sovietinių organų honoraras. Ir toliau gerb. profesorius įspėja visus budėti ir žiūrėti, kad Dovydo stovyklos dvasia nenuvestų į sovietinių agentų žabangas ir nesugriautų užsienio lietuvių ligšiolinį vieningą nusistatymą Lietuvos okupacijos atžvilgiu.

Kas dėl vieningo nusistatymo, tai kažin ar kas daugiau yra nusipelnęs tam vieningumui sugriauti, negu Stasys Žymantas, kuris jau Wuerzburgėje siūlė tautininkus ir nacionalistus pašalinti iš VLIKo ir kurio visa tolimesnė veikla buvo ne kas kita, kaip tik nuolatinis vienybės ardymas.

Kas dėl vadinamos Dovydo stovyklos dvasios, tai reikia pasakyti, kad Chruščiovas jos nusigando ir ją sugriovė, ne Washingtonas.

Kas dėl įspėjimo saugotis sovietinių nuodų ir agentų darbo, man atrodo, priešų mes turime ir taip per daug, kad jų dar reikėtų su šakaliu ieškoti ten, kur jų nėra. Vienas estų psichiatras pasakoja, kokių keistų pacientų neatsilanko į jo kabineta. Neseniai, esą, pas jį atsilankęs vienas žmogus, kuris buvo įsitikinęs, kad jo pilve sovietiniai agentai įsirengę mikrofoną ir seką visus jo veiksmus. Jis norėjo, kad daktaras padarytų jam operaciją ir pašalintų tą mikrofoną. Aš nemanau, kad prof. S. Žymantas yra taip toli pažengęs su savo sovietinių agentų persekiojimo liga, kad ir jam panaši operacija būtų reikalinga. Bet viena aišku, kad panašų mikrofoną mano mintims ir galvojimui sekti jis turi ne kur kūr, o kaip tik savo pilve. Dėlto, pasiremdamas Vienybės korespondencija, kurios tikslumu jis ir pats abejoja, jis ir suranda būdą ir nebūtų dalykų. Jis visokių absurdo, kaip kad aš neva esąs prieš Lietuvos nepriklausomybės idėją, kad aš atmetęs politinės veiklos idėją aplamai, kad aš nekritiškai vertinas okupuotos Lietuvos gyvenimą ir t.t., lengvai būtų galėjęs išvengti, jeigu jis būtų pasirėmęs ne savo mikrofono medžiaga, bet viešai žinomais faktais.

Santykių su kraštu ir okupuotos Lietuvos reikalu man ne pirmą kartą tenka kalbėti ir rašyti. Apie tai kalbėjau Bostone, Philadelphiaje, Santaros metiniuose suvažiavimuose, Aiduose, Metmenyse, Lietuvus jis galėjo rasti mano pasisakymus įvairiais Lietuvos gyvenimo aspektais. Supastenkintu galiu pasakyti, kad visur, kur man teko kalbėti tuo reikalu, radau kritišką, bet simpatizingą atgarsį. Niekas man nėra prikišęs, kad kalbu K. Liaudžio ar Michailovo komiteto lūpmomis. Niekas taip pat nėra užsispykęs mane, kad būčiau nekritiškas Lietuvos gyvenimo vertintojas. Priešingai, Philadelphiaje pats VLIKo pirmininkas pareiškė, kad mano paskaita apie patriotizmo elementus sovietinės Lietuvos literatūroje ir mene yra padrinanti mūsų kovai dėl laisvės. Po mano paskaitos praėjo rudens Santaros suvažiavime viena studentė, kuri neseniai atvyko iš Lietuvos ir kuri dabar studijuoja Amerikos universitete, dėkojo už tikslaus Lietuvos valdo perdavimą. Nerado nieko įtartino mano mintyse ir dalyvavęs tame pat suvažiavime LNT pirmininkas, kuris, turbūt, geriau pažįsta dabartinį Lietuvos gyvenimą, negu kas nors kitas emigracijoje. Viena kolegė, kuri turėjo progos iš pirmų šaltinių pažinti Lietuvos istorikų vargus ir bėdas, viešai pripažino, kad mano Aiduose ir vėliau Lituanus paskelbtas straipsnis apie istorikų darbus Lietuvoje

Velionis Juozas Bataitis iki paskutinės gyvenimo valandos aktyviai reiškėsi lietuviškoje veikloje ir gyvai domėjosi Vasario 16 gimnazijos reikalais. J. Bačiūnui lankantis Vokietijoje jis dalyvavo pasitarime gimnazijos reikalais. Nuotraukoje Juozas Bataitis sėdi pirmas iš kairės. Toliau sėdi Reklaitis, Stankaitis, Simonaitis, Banaitis, Tėv. Bernatonis, M. Bačiūnienė, Valiūnas, kun. dr. Gronis, J. Bačiūnas, kun. Liubinas ir Skerys.

SU A.A. JUOZU BATAIČIU ATISISVEIKINANT

Vokietijoje, Heidelbergo Universiteto Klinikoj, sausio 17 d., po sunkios operacijos mirė Juozas Bataitis. Lietuvos nepriklausomybės metais Kaune buvo žymus advokatas, ankstybas Korp! Neo-Lithuania narys, vėliau veiklus tos pačios Korporacijos filisteris, ramus, bet patvarus tautininkas visoj lietuvių visuomenėje.

Kaip žmogus, velionis buvo stiprus individualistas, kūrė savišką gyvenimą, tą gyvenimą mėgo ir, svarbiausia, buvo nespigluotas, nedigus tai aplinkumai, kurioj jis gyveno. Priešingai, jo buvimas susirinkimuose, poobūviuose, siaurų ratelių draugystėje teikdavo šilimos, kai jis pats visada buvo giedrios, linksmos nuotaikos ir kartu viskam žinomo saiką. Ta prasme artimesniems ir tolimesniems jo pažįstamiems jis buvo džentelmenas tikrai to žodžio prasme. Ir geras bei gražus pavyzdys jo artimesniems draugams, ypač jauniems studentams, pirmoj eilėj savo Korporacijos kolegoms.

Didysis Juozo Bataičio įnašas, pagrindinė jo duoklė savai besikuriančiai valstybei, buvo jo tarnyba teisingumui, kuris glūdi santykių įstatymų su piliečių reikalais ir tų reikalų supratimu. Būti geru advokatu, reikia mokėti galvoti

gerai atvaizduoja tikrą padėtį.

Bet gerb. Los Angeles profesorius visa tai nesvarbu, nors jis savo straipsnio pradžioje ir cituoja Stepono Kairio žodžius apie reikalą "suprasti vykstančius tautoje pasikeitimus, imti juos, kaip yra, ir nedidinti atstumo tarp mūsų emigracijos ir tautos kamieno tėvynėje". Prisipažįstu, kad nieko kito ir aš nesiekiau, kaip tik to, ką tik cituotuose žodžiuose taip gražiai yra išreiškęs S. Kairys. Jokios naujos Amerikos aš ir nenoriu atrasti. Bet gerb. Los Angeles rezistentui tai nėra tik žodžiai, kuriuos pacitavęs jis toliau pasileidžia į visokias spekuliacijas. Be abejo, būtų tuščia ir tas spekuliacijas rimtai atsakinėti.

Vincas Trumpa
Washington, D. C.

P.S. Būčiau dėkingas gerb. profesorui, jei jis atsakytų į du konkrečius klausimus:

(1) Iš kur jis paėmė K. Liaudžio pareiškimą?

(2) Kokius pirmuosius šviesos leidinius jis turi galvoje, kuriuose neva reiškiamos jo dėstomos mintys? Buvau vienas šviesos žurnalo redaktorius Vokietijoje, bet apie jokus tokius leidinius nieko nesu girdėjęs.

nešališkai, būt tvarkingam ir darbščiam. Velionis visas tas tris ypatybes turėjo ir tai įvedė jį į žymiųjų Lietuvos advokatų eiles. Ir čia pat noriu pridurti dar vieną velionies gražią ypatybę — jo kuklumą. Nė minties neturėjo kokiai nors valstybinei karjerai, kuriam nors valstybinės politikos aukštam paskyrimui, aukštai vietai visuomenėje, nors iš šalies žiūrint buvo matyti, kad tiko jis vietoms iki Teisingumo Ministro imtinai. Kai 1938 metais jam buvo pasiūlyta Teisingumo Ministerijos juriskonsulto vieta, sutiko jis tik po pakartotinių siūlymų, jam išaiškinus, kad juriskonsultūra apleista, ją reikia sutvarkyti

ti ir ministerija nori turėti tvirtą ir gerą teisinį patarėją, jos reikalų gynėją.

Velionis mėgo ir puoselėjo savo savistovumą, jį grindė savu sugebėjimu ir visada norėjo likti laisvas nuo nuolatinės ir nenutrūkstamos subordinacijos. Jis norėjo laikytis savos vidiinės disciplinos ir, kaip žinome, jo asmeninė disciplina buvo pilnoj darnoj su visa Lietuvos teismų hierarchija, su Lietuvos Teisinių Draugija, ir su visa jo visuomenine aplinkuma.

Mėgęs laisvę J. Bataitis gyveno ir turėjo savo kabineta Kauno Laisvės Alėjoje.

(Nukelta į 5 psl.)

Juozo Bataičio laidotuves

Sausio 23 d. (pirmadienį) palaidojom Huetttenfeldo kapinėse, krikščioniškom ir lietuviškom apeigom, didelį visuomenininką, buvusį PLB Vokietijos Krašto Tarybos narį, Vokietijos Krašto Valdybos pirmininką ir VLIKo narį a. a. advokatą Juozą Bataitį.

Jis buvo daug nusipelnęs lietuvių tautai, dirbo lietuvių bendruomenės labui Vakarų Vokietijoje iki paskutinės dienos ir palaikė tarpurių ryšius su Baltų Draugija bei Vokiečių-Lietuvių Sekcija.

Bendradarbiaudamas su visais lietuviams laisvajame pasaulyje ir su svetimausiais, a. a. J. Bataitis turėjo tiesią laikyseną, pavyzdiną būdą ir geru charakteriu turėjo nemažai draugų. Tegu jo eitas kelias būna visiems lietuviams tremtyje pavyzdžiu, nes jis dirbo, aukojos iki savo gyvenimo pabaigos savo mylimajai Tėvynei, kur traukė jo širdis, nes tenai paliko žmona ir dukrelė. Būdamas PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininku ir ilgamečiu nariu, jis Vasario 16 gimnazijos labai paaugojo dalį savo sveikatos. Jaunimas jį neužmirš ir išreikš jam pagarbą, kol gimnazija Huetttenfelde veiks.

Kaip laidojimo reikalais įgaliotinis, dėkoju lietuviškomis organizacijoms, PLB Vokietijos Krašto Tarybos nariams, Krašto Valdybai, jos pirmininkui kun. B. Liubinui, Lietuvos Diplomatiškos Tarnybai — jos kalbėtoju Dr. Geručiiui, Baltų Draugijos Centro Valdybai — Vokiečių-Lietuvių

Sekcijai, Miuncheno, PLB, Huetttenfeldo, Stuttgarto (kalbėtojai inž. L. Prosinskiui), Heidesheimio Apylinkių Valdyboms, Sveticingeno 8591 L. S. Engr. Co. kuopos vyrams, jos vadui kapitonui J. Valiūnui, Kaiserslauterno kuopos vyrams 8593 L. S. Co., jos vadui kapitonui J. Venckui, Uhlernborno kuopos vyrams L. S. Co. 4204, jos vadui kapitonui J. Matulaičiui, Muenster — prie Dieburgo, kuopos vyrams L. S. Co. 2040, jos vadui kapitonui J. Daukniui ir ltn. V. Sutkui, J. Norkaičiui, evangelikų kunigui senj. A. Kelerui, Vasario 16 Gimnazijos direktoriui prof. dr. Groniui, mokytojams, visiems moksleiviams, draugams, vėlininčiams, bendradarbiams, pažįstamiems, išreiškusiems užuojautą liūdesio valandoje žmonai ir dukrelei Lietuvoje.

Ypatingą padėką ir pagarbą reiškiu Vasario 16 Gimnazijos katalikų kapelionui kun. dr. Navickui už šventas Mišias ir laidojimo apeigas, visiems aukojusiems gėles bei gražius vainikus, visiems atsilankiusiems bažnyčioje bei eisenoje į kapines, visiems pareiškusiems paskutinę pagarbą a. a. Juozui Bataičiui žodžiu, laiškais ir telegramomis.

Tebūna jam lengva sieti-
ma žemelė!

F. Skerys,

PLB Vokietijos Krašto Tarybos narys

Huetttenfeld,
1961. I. 23 d.

ŪKINIS OKUPOOTOS LIETUVOS SMAUGIMAS (2)

V. B.

DIDŽIULĖS KONTRIBUCIJOS MASKVOS IŽDUI

Lėšų telkimas sovietijoje vyksta netiesioginių mokesčių (prekių branginimo) ir akordinio darbo (sutaupant lėšas mažų algų sąskaiton) metodais. Anot Markso, abu metodai yra patys neteislingiausi ir patys žiauriausi darbo žmonių apilėšimo būdai. Todėl sovietai apie lėšų talikimo priemones daug kalbėti nemėgsta ir griežtoje paslaptėje laiko esmines detales. Juk niekad nebuvo paskelbta išsamių davininių apie darbo žmonių uždarbius. Niekad nepaskelbta ir apyvartos prekių savikaina.

90% valdžios pajamų ateina iš vadinamo "liaudies ūkio". Tai yra iš privačių vartotojų kurie dar moka ir asmeniškų mokes-

čius. Gamybės įmonės, žemės turtai, produkcijos priemonės valstybei pelno neduoda, nes visa tai yra pačios valdžios nuosavybė. Pelnas valstybei susidaro tik kai įvyksta kurios nors prekės - nuosavybės pakeitimas. O tai įvyksta tik su tomis prekėmis, kurios pereina privačių žmonių žinion. Visos kitos prekės, pav., sunkiosios pramonės gaminiai pelno neduoda, nes jas įsigyti gali tik valstybinės arba kooperatinės įmonės. Todėl šitų gaminių atžvilgiu tarp gamintojų ir gaminių gaunančios valstybinės institucijos įvyksta tik prekės mainai, bet ne nuosavybės pakeitimas, todėl ir pelno nėra.

Apytikriais daviniais, valdžia plačiosios apyvartos prekėms uždeda dirbtiną 200% pelno normą, skaitant nuo gaminių savikainos. Jeigu prekės gamininimas valdžiai atsieina 100 rublių (įskaitant visas išlaidas, amortizacijas ir įmonių pelnus), tai toji prekė vartotojui atsieina 300 rublių (iš kurių vos 7 rubliai sudaro prekybos tinklo išlaidas).

Šitie, tikrai nuo plačiosios apyvartos prekių imami netiesioginiai mokesčiai biudžete atžymėti "Apyvartos mokesčiu" bei "Valstybinių pelnu". Tuos mokesčius, įsigyjant būtinias pragyvenimui prekes, po lygiai sumoka visi tarybiniai piliečiai. Ir tos surenkamos sumos yra milžiniškos.

Labiau išsivystę rajonai, kurie turi pajėgią lengvąją ir maisto pramonę (Lietuvoje 70% viso pramonio pajėgumo), pelno duoda daug daugiau už mažiau išvystytus arba pusiau laukinius rajonus, kurių netruksta -- ypač Rusijoje ir Azijoje.

Yra respublikų, kurios pastoviai nesurenka nei tiek lėšų, kad pajėgtų sudaryti savo "respublikinius biudžetus", pav. Rusijos Federacija (Žiūr. Gurvičius "Sovietinė Finansų Tėisė"). Jos pastoviai gauna paramas iš vadinamo "Sąjunginio biudžeto", kuris sudaromas iš lėšų, kurios kitose respublikose neva "atlieka", tai yra nei nepatenka į tų respublikų biudžetą, ir kasmet atiduodamas centrui finansinės duoklės pavidale. Šiai kategorijai priklauso ir okupuotoji Lietuva. Jos pajamos, sudarytos Lietuvos darbo žmonių tritisu, kasmet yra beveik 40% didesnės už pajamas, kurias "leidžiama" palikti Lietuvos respublikiniam biudžetui. (Latvijoje toji metinė suma žymiai didesnė, siekianti gal 80% nuo respublikinio biudžeto).

Tačiau, ta metinė duoklė su kapitaliniais indėliais nieko bendro neturi. Teisybė, pasitaiko, kad kuriais nors metais, kuriai nors respublikai, išskiriama papildomos investicijų sumos iš Sąjunginio biudžeto, bet tai atžymima atskiru įstatymo punktu. Ligi šiol tokios dovanos lietė tik Azijos respublikas.

Paprasta tvarka kapitaliniai indėliai skiriami iš lėšų, paliktų kuriai nors respublikai metiniam biudžetui sudaryti. Tačiau ir čia visos stambesnės investicijos skiriamos Maskvos nuožiūra

(Vilniaus, ne Rygos ar kito respublikinio centro valdžios).

Daviniai apie kapitalinių indėlių išskirstymą atskromis respublikomis, tiek absoliutiniais skaičiais, tiek pagal gyventojų skaičių, atskleidžia labai įdomų vaizdą.

1) Neproporcingai didelis kapitalinių indėlių nuosimtis (65,5%) atitenka Rusijos Federacijai, kurioje gyvena tik 55% Sąjungos gyventojų. Jeigu prie Rusijos pridėjus tas Azijos sritis, į kurias šiuo metu nukreiptas pagrindinis kolonizacinio veržimosi į rytus dėmesys, gausime tokį santykį: RSFSR, Kazakstanas, Turkmenija ir Azerbaidžanas (63% Sąjungos gyventojų) gauna 73,2% visų kapitalinių investicijų.

Sunku patikrinti, kiek tos didelės investicijos, panaudojamos esamiems žemės turtams vystyti. Aišku tik tiek, kad visos tos respublikos, gera dalimi puslaukinėje būklėje, jokiū būdu negali pačios sudaryti tokių sumas. Tat kas jas sunaš?

Įdomų atsakymą į tą klausimą duoda 1946-58 m. laikotarpio bendrų "respublikinių" biudžetinių sumų palyginimas su investicinėmis sumomis. Respublikinių biudžetų ir bendrų investicinių

Biurokratizmas smaugia Lietuvos ūkį. Kolchozuose knygvedys su knyga stovi šalia melžėjų ir išrašo kiekvieną pieno lašą, tuo tarpu kai okupantas plėšia Lietuvą, neduodamas jokios ataskaitos. Nuotraukoje melžėja ir knygvedys Taikos kolchoze Veisiejų rajone.

siai išvystyto ūkio respublikoms Pabaltijys, Baltarusija, Ukraina, Kaukazas, skiriama mažiausia kapitalinių indėlių.

3) Tos pačios sritys, vakarinėje Sąjungos dalyje, daugiausia nukentėjo nuo karo. Ma-

vai. Ir šitaip žiūrint jau išeina "kas kda". Tada jau reikia susirietus dėkoti Maskvai, kad visų pajamų neatima, o šiek tiek palieka, tai yra atsisako dalies grobio.

Šitokia "logika" būdinga žiau-

CHRUŠČIOVAS: -- Aš tau kartojau, man reikia pinigų, pinigų ir dar kartą pinigų...

sumų palyginimas parodo, kad Sovietų Sąjunga visuomet kasmet investuoja pilną bendrųjų respublikinių biudžetų sumą. Tačiau, tai liečia tik bendrąjį vaizdą. Pastebimas daugiau negu keistas skirtumas RSFSR atžvilgiu.

Rusijos Federacijos investicijos (1,060 mlrd. rubl.) yra apie 150 mlrd. rubl. didesnės už Rusijos Federacijos biudžetinių pajamų sumas (910 mlrd. rubl.). O keisčiausia tai, kad visų kitų respublikų investicijos mažesnės už jų respublikinių biudžetų sumas, beveik ta pačia 150 mlrd. suma! Kyla įtarimas, kad iš 14 respublikų atimama tiek, kiek planuojama papildomai įdėti į Rusijos Federacijos ūkį!

2) Daviniai sako, kad labiau-

žiau už jas nukentėjo pati RSFSR. Visai nenukentėjo Azijos respublikos. Nesibaigiant Maskvos ai-manoms dėl karo nuostolių didumo, reikėtų manyti, kad vakarinės sritys įdėta daugiausia kapitalinių indėlių (reikalingų atstatymui bei remontams). O yra priešingai: karo labiausiai sugriautos sritys gavo mažiausia investicijų!

Keistą išimtį čia sudaro Estija, kur investuota net daugiau, negu pačioje Rusijoje. Tačiau atsiminus, kad Estija paverčiama didrusiško Leningrado pagalbine provincija, didesnių investicijų faktas tik patvirtina įtariamą, kad Maskva veda tik didrusiškos metropolijos ir jos interesų tenkinimo politiką.

4) Lietuvai per 13 metų teko tik 49,3% bendrasąjunginės investicijų normos. Ir ji stovi trečioje vietoje iš galo. Lyginant su Rusijos Federacija, Lietuvai tenka maždaug du penktadaliai (42,3%) normos.

Lietuva, matyt, priskirta labai keistam sovietinio planavimo rajonui Sąjungos vakaruose. Tas rajonas apima Lietuvą, Baltarusiją, Moldaviją ir vakarinę Ukrainą. Čia mažai investuojama, susidaro "laisvų" darbo rankų, taip vadinamos "žmonių žaliavos" atsargos... Ir tos respublikos kasmet sumoka didžiules kontribucijas Maskvos iždui!

Kai kam neišdu, kaip agitpropas gali tokią politiką vadinti "broliška", dargi "nesavanau-diška" pagalba šitiems, skriaudžiamiems kraštams? O vistik nesunku suprasti tą "logiką": kadangi visi žemės turtai, visi gamybos įrankiai priklauso "valstybei", tai reiškia, kad jie priklauso Maskvai, o ne Vilniaus, Rygos, Kijevo ar Minsko valdžiai! Iš to jau "logiškai" seka, kad visos pajamos, gaunamos naudojant tuos turtus bei gamybos priemones, priklauso Mask-

riausios formos kolonijalizmui. Marksistiškai ir nemarksistiškai vertinant, pagrindinis vertės sukūrimo faktorius yra ne žemės turtai, ne gamybos priemonės, o žmonių darbas. Jis tačiau neįeina į Maskvos "logiką".

Marksistiškai ir nemarksistiškai sveriant, Lietuvos gyventojų darbu bei tritisu sukurtos gerybės turėtų likti kraštui.

Ir dėkoti už tai, kad Maskva vis dėl to nepaėmė visko, yra absurdas. Ir Maskva Lietuvos respublikiniam biudžetui sudaryti palieka tam tikras sumas ne iš malonės, bet kaip būtina piniginių avansų, operacinių išlaidoms, kad kitais metais vėl gautų pelną.

A.A. J. BATAITIS...

(Atkelta iš 4 psl.)

Prie jos jis buvo pritaipęs tuo labiau, kai apie ją spietėsi visų instancijų Lietuvos teismai, pati Teisingumo Ministerija ir daugelis socialinio bendravimo vietovių.

Esama dviejų pažiūrų: vieni sako, kad žmogų puošia vieta, kiti taria, kad vietą puošia žmogus. Kai menam velionį, neabejojau, kad jis, būdamas augalotas ir gražios išvaizdos vyras, orus teisininkas ir visur tikras džentelmenas, tikrai buvo mūsų brangios Laisvės Alėjos puošmena — neoficialus, bet šaunus Kauno reprezentantas.

Valstybinėje politikoje nesimaišė, nes nemėgo dažnai tada buvusių "pasistumdymų", ypač tarppartinių neapykantų, pagiežos, brutalumo. Bet visą Lietuvos valstybinį gyvenimą sekė gyvai, lygiai kaip ir pasaulinių įvykių eigą, ir čia jis naudodavosi ne tik spaudos žiniomis, bet ir plačia pažintimi su užsienio diplomatais, su kurių dauguma buvo asmenišką pažintyje.

Velionis apie Rusijos bolševikus turėjo aiškia ir nieku nesukrečiamą nuomonę. Lietuvai grėsmių metu tiek daug mūsų šviesuomenės galvojo, kad šiandien bolševikai jau ne tie, kurie buvo prieš dvidešimt metų...

Juozas Bataitis 1940 m. birželio 15 d. buvo Vilniuje, komandiruotėje. Kai tą pačią dieną raudonas ivanas liejo Lietuvą, velionis pirmuoju pasitaikiusiu traukiniu važiavo Kauno link. Betgi ir Kauną pasiekęs, čia neišlipo, o šovė į Kybartus. Jis buvo pirmas ir vicinintelis neoficialus žmogus, kuris nesileido bolševikų prisistartinimo ir tuo jis parodė tikrą, realią nuovoką apie komunistus.

Ir dar taip neseniai jis rašė savo prieteliui JAV, kad "mūsų kelias laisvės ilgas, nes Vakarų politikai dar tebegalvoja apie saugumo garantijas Kremlui. Taigi, apie garantijas plėšiausiam žvėriui".

Po karo, tremties metas, velioniai buvo nelengvas dėl ištikusių jį ligų. Tik su 40% savo turėto sveikatingumo, vis dėlto buvo iudrus savo bendruomenėje ir dar taip neseniai didžiavosi dirbas už tris. Tik labai plonas siūlelis buvo jaučiamas jo skundo, kad ir čia dabar jį vargina ne pats darbas, bet tas besireiškiantis erzelis, kur jis darė paskutinius savo patarnavimus savo tautai.

Gimęs 1894 m. spalio 17 d. žemaitijoje, išgyveno 66-rius metus ir 3 mėnesius. Jis paliko mums atminimą žmogaus, mūsų mielo kolegos, kuris turėjo daug pažįstamų, nedaug tikrų draugų, o priešo nė vieno.

A. Diržys

Lietuvos darbininkai turi susirietę dėkoti Chruščiovui, kad visų pajamų neatima, o šiek tiek palieka, tai yra atsisako dalies grobio. Nuotraukoje: vilniėtė vienoj skaičiavimo mašinų gamykloje.

PAIEŠKOMI

Bertašius, Juozas, Juozo sūnus

Ciegleris, Bronius, Karolio sūnus, gimęs 1917 m.

Degutienė -- Mikužaitė, Konstančia

Gelčys, Jurgis, Antano sūnus, gimęs 1922 m. Pacūnų km.

Giedraitienė -- Milkovaitytė, Morta, jos seserys Ema ir Anelė Steponauskienė, ir brolis Milkovaitis, Adomas

Golombik-Spetylaitė, Danutė, buvusi Belgijoje

Jakučindas, Julijonas, Jakučindienė, Veronika, ir sūnus Alfonsas ir Leonas

Mickevičius, Bolšėlovas ir Vladislavas, Kazimiero sūnūs, iš Krakų

Milkovaitis, Adomas, ir jo seserys Anelė Steponauskienė, Ema, ir Morta Giedraitienė

Mitrikevicius, Pranas

Padagienė (Padagas) -- Gruzdytė, Marijona, ir dukterys Marijona ir Paulina

Petrauskas, Stasys Karolis, Adomo sūnus, gimęs 1919 m., gyvenęs Šiauliuose ir Braunau, Austrijoje

Šlapikytė Monika, Jono dukterė, iš Vidaus km., Šimkaičių val., Raseinių apsk.

Stankunavičius, Česlovas, Zėnono sūnus, gimęs 1926 m.

Stankus, Juozas, gimęs 1910 m., Juodeikių km., Kulų val.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsilipti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82 nd. Street
New York 24, N.Y.

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352

Nakties tel.: LI 1-4611

Dabar šaltą žiemą malonu pasižiūrėti tokį vaizdą iš praeitos vasaros Dainavos stovyklos gyvenimo. Jaunimui bus malonu ir ateinančią vasarą ten susitikti, nes vieta primena Lietuvos gamtovaizdą.

REMDAMI DAINAVOS STOVYKLĄ, GALITE LAIMĖTI AUTOMOBILĮ

Vajaus užbaigimo pobūvis įvyks vasario 5 d. Clevelande Čiurlionio namuose

Prieš ketverius metus ALRKF pastangomis, vadovaujant tuometiniam pirm. dr. Adolfui Damušui, įsigyta jaunimo stovykla prie Manchesterio miesto, Mich. Stovykla, apimanti 238 akrų Lietuvos gamtovaizdą primenantį plotą, su ežerėliu Spygliu, dviem pastatais nakvynėms (kiekvienas po 60 lovų, su prausyklomis), didžiule salė ir moderniška virtuvė, yra tapusi ideali, populiari ir mėgstama jaunimo vasaravimo vieta. Čia kiekvienais metais susirenka šimtai lietuviško jaunimo praleisti vasaros atostogas, pailsėti, sustiprėti kūnu ir dvasia bei pasimokyti liuanistinių dalykų.

Stovyklai įsigyti piniginių pagrindą sudarė per 250 rėmėjų, aukojusių po 100 dol., sesučių M. ir O. Jankevičiūčių, aukojusių po 2,500 dol.,

dr. dr. Vl. ir V. Adomavičiūčių auka 2,200 dol. auka, kun. V. Dabušio auka — 2,100 dol., Neries bendrovės savininkų — dr. J. Kazicko

Dainavos stovyklos pastatai, kuriuose vasarą girdisi lietuvių jaunimo juokas, lietuviškos dainos... V. Plodžinskio nuotrauka

Iš UGNIES KATILIŲ PAS STRO'S ateina Amerikos labiausia gaivinantis alus!

JUMS PATIKS

Stroh's

JIS ŠVELNESNIS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Stroh's alus pirmiausia verdamas, kad turėtų gerą skonį. Ir jis verdamas prie 2000 laips. Toks didelis karštis ir duoda geriausį skonį, iš geriausių mišinių, lengvesnį, švelnesnį, nepalyginamą alų. Pabandykit Amerikos vienintelį ugnim verdamą alų šiandien... ir jūs sakysite, kad tai yra labiausia gaivinantis alus, kokį jūs bet kada ragavote!

ir dr. K. Valiūno įnašas 1,200 dol.; dr. Z. Danilevičiaus ir Z. Žemantausko po 500 dol. aukos ir ALRKF valdybos įnašas — 2,500 dol.

Ir Clevelandas didžiuojasi turėdamas per 50 rėmėjų, aukojusių po 100 dol.

Stovyklai remti yra įsteigę Jaunimo stovyklos globos komitetai, kuriems vadovauja Br. Polikaitis, Detroit, Mich.

Vienas iš tokių globos komitetų yra ir Clevelande, kurį šiuo metu sudaro: S. Laniauskas, pirm. ir nariai: kun. P. Dzegoraitis, Stp. Stasienė, V. Palūnas, V. Rociūnas, ir J. Pikturka. Šis komitetas stovyklos naudai yra surengęs piniginių vajų prieš dvejus metus, St. Baro ir Prud. Bičkienės koncertą, sutelkęs gražų būrį rėmėjų ir šiemet vykdąs kitą piniginių vajų, kuriame rėmėjas galės laimėti ir 1961 metų Fordą. To vajaus pabaigai, vasario 5 d., 5 val. vak. Čiurlioniečių namuose rengia vakarienę-pobūvį, į kurį kviečiami visi stovyklos rėmėjai ir svečiai.

Iš parengimų bei piniginių vajų gautas pelnas skiriamas stovyklos plėtimui bei tobulinimui. Norima greit pradėti statyti administracijos pastatą, įrengti daugiau sporto aikščių, pataisyti kelius, sutvarkyti ežerėlio krantus ir sumažinti skolas, kurių dar turima

LSK ŽAIBO DEŠIMTMEČIO SPORTINĖS VARŽYBOS

Clevelando LSK Žaibas dešimtmečio minėjimo proga, sausio 22 d., puikioje Cathedral Latin gimnazijos salėje, buvo prarastos sportinės varžybos, dariniai papildžiusios pirmąjį minėjimo dalį -- banketą, įvykusį sausio 21 d. Šv. Jurgio Parapijos salėje.

Varžybose kviestiniais svečiais dalyvavo Toronto PPSK Aušros moterų krepšinio ir Chicago LSK Aro vyrų krepšinio komandos, o taipogi ir vietiniai Clevelando latvių tinklininkai.

Nežiūrint šalto oro, varžybas stebėti susirinko apie 120 clevelandiečių, kurie šį kartą tikrai neapsivylė, nes įvairi programa ir geras žaidimo lygis neleidė nuobodžiauti.

VYRŲ TINKLINIS

Varžybos prasidėjo vyrų tinklinio rungtynėmis tarp LSK Žaibo ir Clevelando latvių. Po įtemptos ir permainingos kovos, mūsiškiai turėjo nusileisti svečiams 0:2 (12:15) (13:15). Mūsiškių puolimas sudarė neblogą įspūdį, tačiau gynyba buvo skystoka. Iš paskirų žaidėjų skirtingi buvo abu kirtėjai A. Liutkus ir M. Leknickas. Savo vietoje buvo ir kėlėjas R. Babickas. Nežiūrint, kad komandoje jautėsi J. Zorsko nebuvimas, mūsų tinklininkai atrodė padarę gerą žingsnį į priekį techniškai ir taktiškai.

LSK Žaibą atstovavo: R. Babickas (kapitonas), G. Barzdukas, L. Klimas, M. Leknickas, A. Liutkus, A. Penkauskas ir J. Vodopalas.

MERGAIČIŲ IR MOTERŲ TINKLINIS

Sekančios rungtynės buvo tarp LSK Žaibo moterų ir mergaičių tinklinio komandų. Mergaičių komandą sudarė žaidėjos iki 18 metų imtinai. Nors ir nelabai buvo tikėtasi, tačiau rungtynės laimėjo mergaitės, pasekmė 2:1 (16:14) (11:15) (15:10).

Pačios rungtynės buvo gana gero lygio ir labai gyvos. Mergaitės prie pergalės daugiausia prisidėjo agresyvesnis žaidimas, stiprus servavimai ir... E. Kajeckaitės nebuvimas kitoje tinklo pusėje susilpnino vyresniųjų puolimą. Neblogai išbalansuotoje jaunesniųjų komandoje ypatingai gerai sukovoję I. Besperaitytė, Vyresniųjų komandoje tarpais jautėsi susilžaidimo stoka ir nepakankamas išnaudojimas pagrindinių kirtėjų St. Juodvalkytės ir A. Barzdų-

apie 30,000 dol. Todėl kiekviena auka yra mieliai laukiama ir priimama. O stovyklos bendrai yra vertos paramos, nes jos yra vienos iš didžiųjų lietuvių tvirtovių.

Vc. Rc.

kaitės leido jaunikiams "atsikvėpti" ir užbaigti rungtynes anksčiau negu vyresnės suspėjo susicementuoti.

Už mergaites žaidė: I. Besperaitytė (kapitonė), R. Besperaitytė, R. Gaidžiūnaitė, N. Gelažytė, L. Juodytė ir V. Karosaitė.

Moteris atstovavo: A. Barzdųkaitė, A. Gelažytė, D. Germanaitė, St. Juodvalkytė, J. Laiškinaitė-Koklienė, A. Liutkutė, E. Šikšniūtė-Vodopalienė.

MOTERŲ KREPŠINIS

Po to sekė moterų krepšinio rungtynės tarp LSK Žaibo ir Š. Amerikos lietuvių mergaičių meistrėjų -- Toronto PPSK Aušros. Dar beveik pirmuosius žingsnius mėginančioms žaibietėms šios rungtynės buvo pačios pirmosios moterų klasėje ir trečiosios iš viso, įskaitant 2 rungtynes mergaičių klasėje, sužaistas perėtais metais.

Kaip ir buvo laukta, Aušra išėjo laimėtojomis 39:23. Pasekmė gal kiek ir peraugta pagal rungtynių eigą, kadangi truputį kartais nevisiškai prasmingas Žaibo sąstato kaitaliojimas leido viešioms sukrauti didesnę taškų kapitalą. Žaibo komandos pagrindą sudarė N. Gelažytės, L. Juodytės ir R. Besperaitytės trejukė, kurios tiek kamuolio valdymo technika, tiek žaidimo patirtimi išsiskyrė iš kitų žaidėjų. Kiekvienas šios trejukės išardymas žaibietėms geruoju neužsibaigavo.

Po ilgų eksperimentų, kurie nusitęsė net iki paskutinio ketverčio, Žaibui pagaliau pavyko save atrasti ir net laimėti paskutinį ketvirtį. Susidarė įspūdis, kad Žaibo merginos, rimčiau padirbėjė ir įgiję patirties, gali sudaryti pavojų torontiečių moterų krepšinio tvirtovei Lauksime kas bus!

PPSK Aušros komandoje žaidė ir taškų pelnė: A. Astrauskaitė 16, Uogintaitė 7, I. Romanovaitė 7, J. Gataveckaitė 7, Dundaraitė, Grigaitytė, Sapijonytė. Žaibą atstovavo: N. Gelažytė (kapitonė) 9, V. Karosaitė 7, R. Besperaitytė, I. Besperaitytė 1, L. Juodytė, D. Čyvaitė, A. Barzdukaitė 3, D. Germanaitė 1, R. Gaidžiūnaitė 2, V. Ambrazevičiūtė.

VYRŲ KREPŠINIS

Ir pagaliau į aikštę išbėgo LSK: Žaibo ir Chicago LSK Aro vyrų krepšinio komandos. Iki paskutiniojo teisėjo švilpuko pergalė slydo iš rankų į rankas, pakol dramatišku finišu žaibiečiams pavyko paskutinėse sekundėse persverti pasekmę savo naudai ir užbaigti rungtynes 65:62, (37:37).

Turbūt tikrai retas bepasakytų, kad šios rungtynės nebuvo pačios geriausios, kokias kada Žaibas sužaidė. Abipusis komandų agresyvumas nuo pat pradžios įnešė įtampą. Didelis tempas, sklandūs deriniai ir kartais net virtuoziški metimai įelektrino net ir abejingiausių žiūrovą.

Rungtynių pradžioje Žaibas paėmė žaidimo iniciatyvą į savo rankas ir pastoviai didino pasekmę savo naudai ir atrodė, kad svečius gerokai nuskriaus, tačiau esant pasekmei 10 taškų Žaibo naudai, išėjus iš žaidimo keltis žaibiečių pirmo penketuko žaidėjus, svečiai nesnaudami išnaudojo šią progą ir bemaž pasekmę išlygino, o vėliau net persvėrė savo naudai. Aro komanda, turėdama ūgio persvarą, kontroliavo abi lėtas ir sudarė rimtą pavojų paglemžti pergalę. Tik taiklus Brazaičio metimai apgynė Žaibo spalvas.

Neabejotinai Žaibo komandoje dėmesio centre buvo T. Brazaitis sumedžiojęs net 27 taškus. Jam gerai talkininkavo agresyvusis A. Grigaliūnas. Jiedu ir sukalė du trečdalius Žaibo taškų. Savo darbą patenkinausiai atlikusiai puolėjų trejukai -- E. Modestui, V. Gelgotui ir G. Barzdukui buvo sunkiau prasilaužti pro arų ūglį.

Tenka pastebėti, kad šiose rungtynėse Žaibo komandoje trūko tokių žūlių kaip G. Valaitis, K. Šumakeris ir Šilingas.

(Nukelta į 7 psl.)

KELIONĖS Į EUROPA LAIVAIS IR LĖKTUVAIS

— PAVIENIAI IR GRUPĖMIS —

IMIGRANTINIŲ REIKALŲ PATARNAVIMAS.

MIHELIN TRAVEL BUREAU

3956 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio
Telef. EX 1-1047

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas. P r a n o G r i g o n i o p r i e ž i ū r o j.

Vasario mėn. visi klientai gauna didelę nuolaidą. Pasinaudokit proga ir pigiai susitaisykit savo mašiną.

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

ŽAIBO DEŠIMTMETIS...

(Atkelta iš 6 psl.)

Iš labai dedelę pažangą padariusios Aro komandos išsiskyrė Galinaitis ir Kroll Gerokai pagerėjęs ir augstasis Augius. Žaibo komandą sudarė: E. Modestas -- 8 tašk. V. Gelgotas -- 11, G. Barzdukas -- 2, T. Brazaitis -- 27, A. Grigaliūnas -- 15, A. Modestas 2, E. Žiedonis, J. Kijauskas.

Už Arą žaidė: Vasys, Kroll, Augius, Galinaitis, Juška, Novick.

Nelauktą staigmeną žiūrovams patiekė jaunesniosios žaibo mergaitės, su savo skoningai ir dariniai paruoštomis šokių ir judesių kombinacijomis, kurias pademonstravo rungtynių pertraukų metu, įgydamos neabejotinas žiūrovų simpatijas. Kiekvienas negailėstingai suklyd, kuris galvos, kad jas paruošė vyresnės. Ne! Tai yra grynai jų pačių idėja ir darbas, į kurį įdėta tiek kruopštumo ir širdies, jog jos neabejotinai užsitarnauja įvertinimo ir pripažinimo. Bravo mergaitės! Šių šaunių žaibiečių būrelį sudarė: D. Čiurlionytė, D. Jurgaitytė, A. Karaliū-

tė, R. Končiūtė, V. Mockutė ir M. Petkutė. Visos dar tik trylikinės...

Užbaigiant dar pažymėtina, jog šį kartą varžybos vyko laiku ir sklandžiai. Tikimasi, kad ateityje clevelandiečiai parodys dar daugiau dėmesio LSK Žaibo sportiniam judėjimui. Žaibiečių padėka priklauso sportą remiančiai visuomenei bei organizacijoms!

VEIKLOS PLANAS

Vidurinių Vakarų Sporto Apygarda, savo 1961 m. pirmo pusmečio sportinėje veikloje, numato šį sportinių varžybų planą

APYGARDINĖS VYRŲ IR MOTERŲ KREPŠINIO IR TINKLINIO 1961 m. pirmenybės yra numatomos Kovo 11-12 d. Chicagoje.

APYGARDINĖS PRIEUGLIO KLASIŲ KREPŠINIO IR TINKLINIO pirmenybės įvyks kovo 25--26 d. Chicagoje. Šių varžybų data yra jau galutinė.

Programoje numatoma: krepšinis -- jauniams A, B ir C kl.; mergaitėms A klasei; tinklinis -- jauniams ir mergaitėms A ir B kl.

Gimimo metų riba A klasei -- 1942 m., B kl. -- 1945 m. ir C kl. -- 1947 m.

APYGARDINĖS STALO TENISO PIRMENYBĖS visoms laisvoms įvyks 15. m. kovo 25-26 d. Chicagoje, tai yra kartu su prieauglio kamuolio žaidimų pirmenybėmis. Programoje-- standartinės komandinės ir individualinės varžybos. Prieauglio klasių amžiaus ribos skirtingos negu kamuolio žaidimuose, būtent: A klasei -- 1943 m., B kl. -- 1946 m. ir C kl. -- 1948 m.

Pabrėžiama, kad visose apygardinėse pirmenybėse gali dalyvauti tik 1961 m. Š. Amerikos lietuvių sportininkų metinės registracijos prievolę atlikę sportininkai. Registracija atliekama apygardos vadovybėje, per sporto klubus. Klubams nepriklausą sportininkai registraciją atlieka bei visas smulkesnes informacijas gauna tiesiai apygardoje šiuo adresu:

A. Bielskus, 1211 Carlyon Rd., East Cleveland 12, Ohio (Telef. MU - 1-3717)

Tenka pastebėti, kad Š. Amerikos Lietuvių Sportinėse Žaidynėse, kurios, nepatiktomis žiniomis, numatomos š. m.

Momentas iš moterų krepšinio rungtynių tarp Clevelando Žaibo ir Toronto Aušros sausio 22 d. Clevelande. Nuotraukoje A. As-trauskaitė (Aušra) ir R. Gaidžiūnaitė (Žaibas) kovoja dėl kamuolio po pradinio teisėjo švilpuko.

V. Plodžinsko nuotrauka

balandžio 8 - 9 d. Toronte, galės dalyvauti tik iš apygardinių pirmenybių kvalifikavęsi vienetai.

Taipogi neoficialiomis žiniomis patirta, kad 1961 m. Pabaltiečių krepšinio tinklinio ir stalo teniso pirmenybės numatomos š. m. balandžio 22 - 23 d. New Yorke.

V.V.S.A.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Clevelando Lietuvių Salės Bendrovės ir Piliiečių Klubu dalininkų metinio susirinkimo sausio 27 d. šiems metams išrinkti šie direktoriai (pagal balsų daugumą): Povilas Šukys, Ernestas Samas, Zenonas Dučmanas, Edvardas Karnėnas, Aleksas Banys, Stasys Halaburda, Jonas Apanavičius, Stasys Mačys ir Antanas Buknis. Revizijos komisijon išrinkti: Jonas Virbalis, Valerija Žitkutė, Ignas Gatautis, Petras Višniauskas ir Juozas Margevičius.

Salės bendrovės metinė apyskaita rodo 1,347.23 dol. deficitą, kadangi buvo padaryta didesnė atnaujinimai. Piliiečių klubo metinė apyvarta siekė apie 60,000 dol. Gauta metinio pelno 7,412.24 dol. Klubu turtais siekia 44,000 dol. Pelno atžvilgiu 1960 m. yra rekordiniai.

Susirinkimas praėjo darinio nuotaikoj. Atstovauta 830 akcijų. Pirmininkavo Zenonas Dučmanas, sekretoriavo Valerija Žitkutė. Po susirinkimo įvyko kuklios vaišės.

E. K.

• Lietuvių inžinierių ir architektų susirinkimas įvyks vasario 3 d., 7:30 val. vak. inž. A. Nasvyčio namuose. Susirinkime A. Nasvytis gvildens temą: "Konstruktyvinės problemos didžiausio galimo dydžio raketų gamyboje." Dalyvau-damas diskusijose inž. Step. Matas papildys šios temos metalurginę sritį.

Susirinkime kviečiami dalyvauti visi Clevelando lietuvių inžinieriai ir architektai.

nėje įvyks pietus. Jie prasi-dės tuojuo po lietuviškų pamaldų ir tęsis iki 3 val.

Kuopos valdyba maloniai prašo visus lietuvių, gyvenančius arti ir toli, ateinan-tį sekmadienį nereginti savo namuose pietų, o atvykti su šeimomis į jų parengtus pietus. Čia, be kitų valgių, bus patiekta ir dvejopų lietuviškų dešrų. Bus ir bulvinių. Šių pietų kaina tik 1 dol. ir 50 centų.

Parengimo pelnas bus skyriamas statomos mokyklos vidaus įrengimams, kurių darbai ir šiuo metu vyksta. Parapijos klebono kun. J. Angelaičio pareiški-mu, vien tik salės baldai kainuoja per 7,000 dol.

Klebonas ir kuopos valdy-ba iš anksto dėkoja visiems, kurie atsilankys.

J. P. MULL-MULIOLIS
13229 Superior
UL 1-6666

Edna Ave.

2 šeimų netoli šv. Jurgio
2 naujos gazo krosnys, 2
garažai, pakeliamos durys.

Russell Rd.

6 kambarių — vienos šeimos, labai gerame stovyje, nauja krosnis, kilimai, variniai vandens vamzdžiai. Prašo apie \$9,000. Įmokėjimas tiksliai \$300.00, mėnesiniai mokėjimai per banką nedaugiau kaip nuoma.

Hecker Ave.

2 šeimų 4-3, 2 garažai. Pajamos \$155.00 per mėnesį.

Wheelock Rd.

6 šeimų, mėnesinės pajamos \$350.00. Kaina \$23,900. Įmokėti \$5,000 (gal ir mažiau).

E. 68 Street

2 šeimų, po 2 mieg. kiekviename bute, 2 garažai su pakeliamom durimis, \$12,200.

East Cleveland

Netoli Lee Rd., į pietus nuo Euclid Ave., puikus mūrinis vienos šeimos namas. 3 mieg., didelis saulės kambarys, šildoma radiatoriais, gražus sklypas.

Colonial Heights

Į pietus nuo Euclid Ave., 2 šeimų 5-5, atnaujinti garažai.

Euclid, Ohio

Didelis 7 mieg. namas ant Euclid Ave. Geros pajamos iš pravažiuojančių "Tourist Home".

Galim greit, geromis rinkos kainomis parduoti Jūsų namus juodukų rajone.

Bendradarbis:

Algimantas Dailidė (14)

EAGLE STAMPS
the MAY co's
DOWNTOWN - PUBLIC SQUARE
REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ
NOW 3 BASEMENT stores
CEDAR CENTER - RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Vyrų garsūs "Nu-Knit"

Storo mezgimo 100% Shetland vilnos

Be susegiojimo megstiniai

Crew Neck arba V-Neck stiliai.
Reguliarior 4.99 vertės, dabar...

3.99
VIENAS

Pasirinkite iš crew arba V-neck stiliaus sezono populiariausių lygių ar kombinuotų spalvų. Tamsios auksinės, žalsvos ar tamsiai raudonos. Dydžiai: maži, vidutiniai ir dideli. Aukštos kokybės megstiniai šiomis žemomis kainomis.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukti CH 1-3070

BASEMENT MEN'S SHOE DEPARTMENT... THE MAY COMPANY.

VYRŲ "AIR FLOW" RIDGE PADAIS

NENUNEŠIOJAMI

Oxfords
1.99
PORA

Jei jūs esate dažnai ant kojų, šie batai yra jums! Nepasitinkite mums... jūs patys juos pabandykite... jūs tuoj pamatysite skirtumą. Vinyl viršutinė dalis yra nenunešiojama, lengvai nuvaloma su drėgnu skudurumu, ir blizga, taip kaip oda.

Telefonu užsakymai priimami... kol liks atitinkamų dydžių... Šaukit Cherry 1-3070

DYDŽIAI
6½ iki 12
Tik juodii!

EASEMENT MEN'S FURNISHINGS DEP... THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 13

1961 m. vasario 1 d.

KAS IR KUR?

• **Ped. Lituanistikos Institutas II** šių mokslo metų semestrą pradėjo sausio 28. Ši semestrą skaitomi šie kursai: lietuvių kultūros istorija (nepriklausomos Lietuvos — dr. V. Sruogienė), lietuvių kalbos seminariai darbai (prof. dr. P.

Jonikas), Lietuvos menas (dail. A. Valeška), literatūrinės srovės (simbolizmas, estetizmas, impresionizmas, futurizmas) ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje (D. Velička), lietuvių kalbos dėstymas nelietuviams (prof. dr. A. Liaugminas), iškalba (Br. Markaitis, S. J.).

• **Jonas Budrys**, Gener. konsulas New Yorke, sausio 27

Buv. P.L.B. Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkui ir Tarybos nariui

Advokatui JUOZUI BATAIČIUI

mirus, jo artimiesiems ir giminėms reikiška gilią užuojautą

Vasario 16 Gimnazijos mokytojai

Mielą narę

EMILIJĄ RASTENIENĘ,

mirus jos mylimai mamytei Lietuvoje, jos didelio liūdesio valandoje, giliai užjaučiame ir kartu liūdimė

Lietuvių Moterų Atstovybės Klubo Valdyba New Yorke

Mielam kolegai, ilgamečiui Bostono Lietuvių Mokytojų Draugijos valdybos nariui

VALENTINUI VAKAUZAI

mirus, jo žmonai ANGELEI, dukterims: DALEI, VALEI, GIEDRAI ir sūnui VAIDUI bei giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo

Bostono lietuviai mokytojai

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus vienam iš steigėjų ir dabartiniam valdybos vicepirmininkui

VALENTINUI VAKAUZAI

mirus, jo žmonai, dukteris, sūnų ir gimines nuoširdžiai užjaučia

A. L. Tautinės Sąjungos Bostono Skyrius

Bostono Lituanistikos mokyklos mokytojai p. DALEI VAKAUZAITEI, jos tėveliai

VALENTINUI VAKAUZAI

mirus, gilią užuojautą reiškia Jai ir visai šeimai

Bostono Lituanistikos Mokyklos mokytojai ir Tėvų Komitetas

Taip netikėtai atsiskyrus su šiuo pasauliu mano brangiam vyrui ir broliui **POVILUI**, toje nelaimėje sulaukėme nepaprastą didelę paguodą iš daugelių prietelių, pažįstamų ir organizacijų vadovybių. Tad nuoširdžiai dėkojame visiems, ypač aplankusiems velionį ligoninėje ir vėliau koplyčioje; pareiškusiems mums žodžiu ir raštu užuojautą; atsiuntusiems gėlių ir jų vietoj kitaip pagerbusiems (paskiriant aukas lietuvių institucijoms, užsakant mišias); palydėjusiems į amžiną poilsio vietą — lietuvių kapines. Ypatingai nuoširdžią padėką reiškiamo šv. Jono parapijos klebonui P. Užubaliui ir kun. B. Pacevičiui už visokeriopą patarnavimą; solistui Br. Marjošiui už giedojimą pamaldų metu; karsto nešėjams; kalbėtojams prie velionies kapo; Sąjungos "Verslas" vadovybei už surengtą paminėjimą ir parodytą rūpestingumą laidotuvių metu; parašiusiems apie velionį straipsnius ir laikraščių redaktoriams jiems vietos davusiems.

Sofija Budreikienė,
Juoza Budreika

d., New Yorko gubernatoriaus N. Rockefeller pakviestas dalyvavo diplomataų priėmimo Waldorf Astoria viešbuty, New Yorke.

• **Lietuvių Moterų Atstovybės klubas**, vadovaujamas V. Jono užkaištės-Leskaitienės, paskyrė 50 dol. sušelpiti Vokietijos lietuvių vaikus Kalėdų švenčių proga suirušiant jiems eglutę. Piniagai pasiūsti per Muencheno LMA klubą.

Vasario 16 d. gimnazijai, BALFui ir Lituanus žurnalui paremti klubas paskyrė po 20 dolerių.

• **Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos** leidžiamo biuletenio šių metų pirmasis numeris jau atspausintas ir siuntinėjamas apylinkėms. Iš eilės jau 29-tas numeris.

• **Dr. H. Montvilienė**, tarnybos reikalais sausio 24-27 d. lankėsi Washingtone. Ji dalyvavo Matematikų Draugijos suvažiavime, aplankė J. Tūbelienę ir H. Kačinską šeimą.

• **K. Pocius**, iš E. Chicago, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$8.00 auką.

• **Juoza žvynys**, iš Chicago, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

NEW YORK

STEPAS MALINAUSKAS iš Andover, Mass., praeitą savaitgalį, sausio 28-29 d., su dukra lankėsi New Yorke, kur ji pas Kristiną Paprockaitę žada praleisti visą savaitę.

REGINOS FRANKAITĖS ir KAZIO KAZLAUSKO sutuoktuvės įvykis vasario 11 dieną, Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Regina yra veikli newyorkietė skaucijų organizacijoj, o jaunasis iš Philadelphijos.

LONG BEACH

Lietuvių Klubo metinis susirinkimas

Sausio 22 d. Long Beach Lietuvių Klubo narių metinis susirinkimas įvyko ponios B. Esalun namuose. Susirinkimą atidarė pirm. V. B. Archis. Sekretorė P. Lucas perskaitė praeito susirinkimo protokolą. Revizijos komisijos narys D. Mekišius pranešė, kad revizijos komisija negalėjo padaryti 1960 m. klubo veiklos pilnos revizijos, nes yra dingę dviejų parengimų pateisinamieji piniginiai dokumentai. Priminė, kad pajamų ir išlaidų metinė knyga nevedama ir pateisinamieji piniginiai dokumentai už kelius metus sudėti į krūvą.

Nutarta balandžio 29 d. suruošti pasilinksminimą su šokiais, užkandžiais, gėrimais ir narių suaukuotais laimėjimais. Narių prašoma ponio S. Fitzgerald sutiko būti parengimo šeimninke. Aptarta ir kiti Klubo reikalai.

Išrinkta nauja Klubo valdyba: pirmininkas V. W. Bakūnas, vicepirm. V. B. Archis, klubo ir finansų se-

Prof. Adomai Varnui nesunku buvo suvaidinti Kalėdų senelį... Pasiėmęs kankles ir lydimas piemenėlio iš Lietuvos laukų, jis nudžiugino savo apsilankymu M. Varnienės ir D. Petrutytes vadovaujamo židinėlio vaikučius.

V. Juknevičiaus nuotrauka

KALĖDŲ EGLUTĖ LIETUVIŠKAME ŽIDINĖLYJE

Sausio 2 d. M. Varnienės Vaikų Globos Židinėlyje, Chicagoje, buvo suruošta eglutės šventė židinėlyje lankantiems vaikams, jų broliukams bei sesutėms. Šioje šventėje dalyvavo ir jų tėveliai. Ši eglutės šventė skyrėsi nuo įprastinių tuo, kad buvo parengta be repeticijų. Todėl vaikučiai buvo natūralūs ir visi jautėsi lygūs šventės dalyviai.

Šventė prasidėjo nuotai kingu eglutės puošimu, daugiausia pačių vaikų pagamintais darbeliais. Rimtis ir džiaugsmas gaubė vaikučių giedrius veidelius. Ši šventė savo nuotaika buvo ryškus lietuviškumo puoselėjimas.

Senelis, su palydovu — tautiškai apsirengusiu — piemenėliu, priminė senovės laikų dainių-kanklininką, kuris keliaudamas per žmones, stiprino jų dvasią, bylodamas apie garsią Lietuvos praeitį pritariant kank-

lėms. Ir šį kartą jis, pasi-gaudamas Baranausko poezijos, nuvedė šios šventės dalyvius į neįžengiamas Lietuvos girias, pilnas giesminių paukščių bei žvėrelių. Ne vienam akyse sužibo sidabro ašara, o širdį užliejo palaiminga nuotai-ka, uždegdama tyliu ryžtu aukotis ir dirbti dėl Lietuvos.

Ypatingu didingumu ir grožiu dvelktelėjo dvasinga nuotaika, kai senelis nedailijo dovanų, išskyrus bendrą dovaną židinėliui Lietuvos ženklą — VYTI ir simboliškai padalydamas vaikams po vieną kitą saldai-niuką "karvutę" lietuviškos gamybos.

Iš tikrųjų ar nevertėtų iš-

gyvendinti tą banalų dovanų dalijimą "geriems" vaikams, pamainant kuo nors prasmingesniu. Juk tai ne-pedagogiškas dalykas ir pa-žeminantis žmogaus kilnius jausmus. Argi geram reikia būti dėl to, kad dovana gau-tumei?

Tai naujas ir tautiškai prasmingas eglutės ruošimo būdas. Linkėtina jį pasisa-vinti visiems. Miela lankyti tokiam židinėlyje, kur meilė vaikui ir patrauklus lie-tuviškumas trykšta iš kiekvieno kampelio, kur nejučiomis gauni tiek daug įtaigų kaip mažose širdelėse ugdyti lietuviškumo pamėgimą.

E. Barškėtienė,
Chicago, Ill.

M. Varnienės ir D. Petrutytes vadovaujamo vaikų židinėlio motinės mokosi dainuoti ir šokti lietuviškai.

V. Juknevičiaus nuotrauka

VISI KVIEČIAM! ATSLANKY-
TI Į L. S. T. KORP. NEO-LITHU-
ANIA IR L. T. A. SAMBŪRIO
RENGIAMĄ TRADICINĮ

UŽGAVENIŲ BLYNŲ BALIŲ

įvykstantį 1961 m. vasario 11 d.
B. Pakšto svetainėje,
2801 W. 38 St.

Staliukai užsako-
ma iki vasario mėne-
sio 9 d. imtinai pas
A. Siliūną, 6839 So.
Rockwell St. Telef.
PR 8-0149.

Svečiai bus linksminami B. Pakšto orkestro ir vaišinami, kaip įprasta mūsų gamintais užkandžiais ir užgavėnių blynais bei kava be atskiro mokesčio. Veiks savas gėrimų bufetas.

Įėjimas — \$4.00.
Studentams — \$2.50.

Pageidaujama stalus užsisakyti gru-pėmis.
Korporantai kviečiami dalyvauti su spalvomis.

PRADŽIA 8 val. vakaro.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
ir
L.T.A. Sambūrio Valdybos